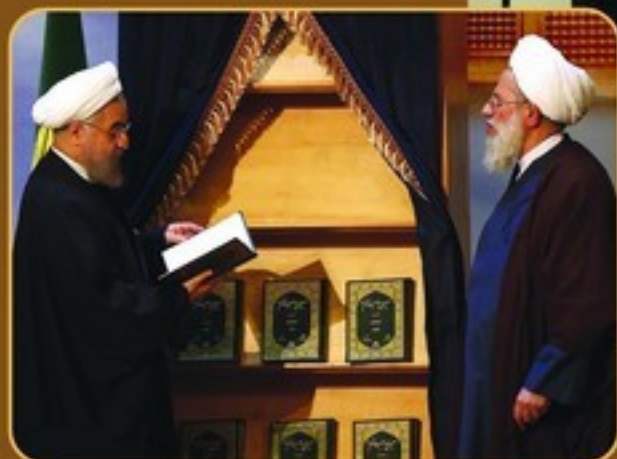

• دیدار اعضای شورای عالی و دست‌اندرکاران کنگره بین‌المللی سید مرتضی (ره) با مقام معظم رهبری

• رونمایی از کتاب سیره پیامبر خاتم ع با حضور ریاست محترم جمهوری

- برگزاری «سومین جشنواره پژوهشی پژوهشگاه قرآن و حدیث» و «ششمین همایش حدیث پژوهش دانشگاه قرآن و حدیث»
- برگزاری نشست علمی «رابطه علم مدیریت و حدیث»
- برگزاری کارگاه آموزشی «سرشت و اخلاق نقد»
- گردهمایی نمایندگان مرکز آموزش الکترونیکی دانشگاه قرآن و حدیث در قم
- برگزاری نشست نقد و بررسی کتاب «روان‌شناسی در قرآن»
- امضای تفاهم‌نامه همکاری ستاد مبارزه با مواد مخدر و دانشگاه قرآن و حدیث
- اعزام هیئت علمی مؤسسه دارالحدیث به عراق، به منظور بررسی ظرفیت‌های تحقیقاتی
- راه‌اندازی ربات حدیث ویژه پیام‌رسان تلگرام

نشریه خبری، اطلاع رسانی و فرهنگی
آستان عبدالعظیم حسنی علیه السلام و مؤسسه علمی-فرهنگی دارالحدیث
شماره ۶۴ ■ آبان و آذر ۹۴

آستان مقدس حضرت عبدالعظیم حسنی علیه السلام

صاحب امتیاز: مؤسسه علمی-فرهنگی دارالحدیث

مدیر مسئول: دکتر محمدتقی سبحانی نیا (معاون فرهنگی و هنری)

سردبیر: حسین پورشریف

دبیر اخبار: روح الله مهپور

طراح جلد و صفحه آرا: حسن فرزنانگان - امید رستمی

پایگاه های اطلاع رسانی: www.darolhadith.org

---

www.hadith.net ■ www.abdolazim.com

پست الکترونیک: mohaddeth@hadith.ir

نشانی: قم، بلوار ۱۵ خرداد، چهارراه نوبهار، بعد از شهرک جهاد،

مؤسسه علمی-فرهنگی دارالحدیث، نشریه محدث.

صندوق پستی: ۴۱۵۶-۳۷۱۸۵

تلفن: ۰۲۵-۳۷۱۷۶۲۸۶ ■ دورنگار: ۰۲۵-۳۷۷۸۵۰۵۰

آیت الله محمدی ری‌شهری در گردهمایی سالیانه مدیران نمایندگی‌های مرکز آموزش الکترونیک دانشگاه قرآن و حدیث سراسر کشور که در مؤسسه علمی-فرهنگی دارالحدیث برگزار شد گفت: یکی از رسالت‌های مهم انقلاب اسلامی و جمهوری اسلامی ایران به ویژه نهادهای پژوهشی و فرهنگی، برنامه‌ریزی برای جهانی کردن اسلام است.

آیت الله محمدی ری‌شهری با استناد به آیه شریفه «هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظَاهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ»، تصریح کرد: طبق وعده الهی در این آیات شریفه که سه مرتبه در سوره‌های مختلف قرآن تکرار شده است، روزی فرا خواهد رسید که پرچم اسلام در سراسر جهان برافراشته می‌شود و در این، هیچ تردیدی نیست.

تولیت آستان مقدس حضرت عبدالعظیم الحسنی (ع) افزود:

مهم‌ترین موضوع، کیفیت و کمیت انجام وظیفه ما در زمینه‌سازی برای تحقق این پیشگویی است؛ زیرا قطعاً این وعده الهی، با زور، ستم و کشتار همراه نیست؛ بلکه فراگیری اسلام در جهان، به زمینه‌سازی فرهنگی نیاز دارد تا مردم، اسلام را بپذیرند و از آن پیروی کنند.

آیت الله محمدی ری‌شهری گفت: تنها راه ترویج و انتقال مفاهیم اسلام ناب، نفوذ از طریق فطرت‌های پاک، در احیای امر اهل بیت (ع) و عمل به روایت شریف امام رضا (ع) در خصوص آشناسازی مردم با معارف اهل بیت (ع) است؛ زیرا اگر مردم با این معارف و مفاهیم آشنا شوند، از اهل بیت (ع) در سطح جهان گسترش یابد، آن روز، پرچم اسلام در سراسر دنیا به اهتزاز در خواهد آمد.

آیت الله محمدی ری‌شهری گفت: مؤسسه علمی-فرهنگی دارالحدیث

باید در گام اول، تعالیم قرآن و اهل بیت (ع) را در داخل کشور به عنوان یکی از پایگاه‌های اسلامی ترویج علوم دینی، گسترش دهد و در گام دوم باید زمینه‌سازی‌های لازم برای ترویج حقیقت علوم اهل بیت (ع) را در خارج از کشور فراهم کند.

رئیس مؤسسه علمی-فرهنگی دارالحدیث خطاب به مسئولان نمایندگی‌های مرکز الکترونیک سراسر کشور گفت: قرآن و حدیث، جایگاه بسیار والایی دارند و صیانت از آنها سخت و دشوار است. از این رو باید مراقب باشیم در اقدامات مختلف، خدایی ناکرده، خدشه‌ای به قدسیت این جایگاه وارد نکنیم.

رئیس دانشگاه قرآن و حدیث در پایان افزود: برای آشنایی جامعه با معارف ناب اهل بیت (ع) باید با همه توان، جهت‌گرایش جامعه به سوی دانشگاه قرآن و حدیث برنامه‌ریزی کنیم.

حوزه ریاست

لزوم آشنایی دانشجویان رشته کلام، با فنون مناظره

آیت الله محمدی ری شهری با حضور در جمع دانشجویان رشته کلام دانشگاه قرآن و حدیث، در فضایی صمیمانه با دانشجویان این دانشگاه، دیدار و گفتگو کرد.

رئیس دانشگاه قرآن و حدیث در این دیدار، پس از شنیدن مسائل و مشکلات دانشجویان این رشته، برپایی جلسات مشترک برای طرح مسائل دانشجویی را مفید و مؤثر برشمرد و افزود: مشارکت و همکاری با دانشجویان در انجام یافتن امور دانشگاه و همچنین بهره‌مندی از نظریات و پیشنهادهای دانشجویان، بسیار اثربخش است و این نکته باید همیشه مورد توجه مسئولان و استادان دانشگاه قرار گیرد.

رئیس مؤسسه علمی - فرهنگی دارالحدیث، هدف از برپایی دانشگاه

قرآن و حدیث را گسترش آشنایی جامعه خصوصاً محافل علمی و پژوهشی با معارف قرآن و حدیث برشمرد و گفت: در تأسیس رشته کلام، هدف این است که طرح جدیدی در خصوص استدلال‌هایی که در قرآن با مبانی روایات آمده است، در مباحث کلامی ارائه شود.

آیت الله محمدی ری شهری همچنین همکاری استادان با دانشجویان در انتخاب موضوع تحقیقات و پایان نامه‌ها را از نکات مهم

برشمرد و تأکید کرد: موضوعاتی که برای پایان‌نامه‌ها انتخاب می‌شوند، باید موضوعاتی کاربردی برای محافل علمی و متناسب با مشکلات جامعه باشند و از استفاده از موضوعات کلیشه‌ای در حد امکان پرهیز شود. رئیس دانشگاه قرآن و حدیث همچنین برگزاری مناظره‌های آزاد را از نکات مهم در تربیت دانشجویان رشته کلام برشمرد و افزود: دانشجویان رشته کلام، غیر از توفیق در زبان‌آموزی، حتماً باید فنّ مناظره را نیز بیاموزند.

بازدید دانشجویان دانشکده تفسیر و معارف قرآن از مؤسسه دارالحدیث

جمعی از دانشجویان دانشکده تفسیر و معارف قرآن قم، از مؤسسه علمی - فرهنگی دارالحدیث بازدید کردند.

مهیار خانی مقدم، مسئول

پژوهش دانشکده تفسیر و معارف قرآن قم، با اشاره به فعالیت دانشکده تفسیر و معارف قرآن گفت: این دانشکده، یکی از ۲۲ دانشکده دانشگاه علوم و معارف قرآن است.

وی افزود: هدف از این بازدید، آشنایی با به‌روزترین مباحث پژوهشی در رشته علوم حدیث بوده تا با فضای پژوهشی و آموزشی این مؤسسه آشنا شوند.

آرزو اسلامی، یکی از دانشجویان کارشناسی ارشد رشته علوم قرآن دانشکده علوم و معارف قم نیز در این بازدید گفت: مؤسسه علمی - فرهنگی دارالحدیث، فعالیت‌های مطلوبی دارد و شایسته است در زمینه چاپ مقالات و کتاب‌های دانشجویان نیز فعالیت‌هایی داشته باشد و حمایت‌هایی را انجام دهد.

گفتنی است، معرفی بخش‌های مختلف دانشگاه قرآن و حدیث توسط حجت الاسلام بیات، معاون فرهنگی دانشگاه قرآن و حدیث، و معرفی آثار مؤسسه، توسط مدیر روابط عمومی مؤسسه انجام گرفت. گرامیداشت یاد و خاطره شهدای گم‌نام مدفون در دارالحدیث، یکی دیگر از برنامه‌های دانشجویان مهمان بود.

موضوع پژوهش‌های علمی باید بنیادین، راهبردی و کاربردی باشد

رئیس مؤسسه علمی - فرهنگی دارالحدیث گفت: باید به شکلی برنامه‌ریزی کنیم که موضوع پژوهش‌های علمی و موضوع پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد و دکتری، بنیادین، راهبردی و کاربردی باشد.

آیت الله محمدی ری شهری در همایش هفته پژوهش در جمع استادان، پژوهشگران و دانشجویان دانشگاه قرآن و حدیث، پژوهشگاه قرآن و حدیث و مؤسسه علمی - فرهنگی دارالحدیث، با بیان این مطلب که باید مراسم هفته پژوهش در سال آینده نسبت به مراسم امسال و سال‌های قبل متفاوت باشد، افزود: در سال آینده باید پژوهش‌های ارزنده بنیادین، راهبردی و کاربردی در حوزه قرآنی که در سطح کشور و در سطح جهان انجام شده، معرفی و از پژوهشگران برتر تقدیر شود.

رئیس دانشگاه قرآن و حدیث بیان کرد: بزرگداشت هفته پژوهش، کار بسیار شایسته‌ای است مشروط بر این که زمینه‌ساز معرفی و حمایت از پژوهشگران برتر و پژوهش‌های برتر باشد و صرفاً با شعار و نصیحت و امثال آن برگزار نشود.

تولیت آستان مقدّس حضرت عبدالعظیم الحسنی علیه السلام با استناد به روایتی از حضرت علی علیه السلام گفت: گستره عمق معارف قرآن، بسیار وسیع است و طبق آنچه در روایت به آن تصریح شده، در قرآن برای هیچ‌گونه یافته‌ای جای هیچ سخن تازه‌ای، باقی نمانده است و باید برای پژوهش در قرآن به سراغ روایات اهل بیت علیهم السلام به عنوان مفسران حقیقی کلام خدا برویم.

آیت الله محمدی ری شهری با بیان این مطلب که لوازم بهره‌برداری از قرآن، مراجعه به روایات اهل بیت علیهم السلام است گفت: دانشگاه قرآن و حدیث، محلّ اصلی به انجام رساندن پژوهش‌های قرآنی است.

رئیس دانشگاه قرآن و حدیث با اشاره به فرمایش رهبر معظم انقلاب در خصوص موضوع پژوهش‌های علمی افزود: کلید پیشرفت در همه زمینه‌ها، تولید علم است و کلید تولید علم، پژوهش علمی است. آیت الله محمدی ری شهری گفت: اگرچه تاکنون اقدامات ارزنده و خوبی در حوزه قرآن و حدیث در مؤسسه دارالحدیث

صورت گرفته، اما آنچنان که باید از نظر من رضایت‌بخش نیست و همیشه باید برای کسب موفقیت‌های بیشتر تلاش کنیم.

تولیت آستان مقدّس حضرت عبدالعظیم الحسنی علیه السلام گفت: در سال آینده باید به جای موعظه و سخنرانی صرف، از اقدامات پژوهشی مؤسسه ارزیابی داشته باشیم و موفقیت‌های ایجاد شده در حوزه پژوهش‌های بنیادین، کاربردی و راهبردی را معرفی کنیم.

رئیس مؤسسه علمی - فرهنگی دارالحدیث همچنین از استادان و پژوهشگران این مؤسسه خواست موضوعات مهم و ارزشمند در حوزه‌های مسائل مورد نیاز کشور و همچنین در سطح کاربردی برای امور مؤسسه دارالحدیث، مسائل مورد نیاز کشور و همچنین در سطح بین‌المللی را برای هدایت و راهنمایی پژوهشگران و طرح در پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد و دکتری، احصا کنند.

برگزاری کارگاه آموزش اطفای حریق در مؤسسه

مدت سه ساعت به طول انجامید - کارمندان و پژوهشگران مؤسسه با شیوه‌ها و اصول ایمنی در منزل و محل کار، آشنا شدند و نحوه صحیح خاموش کردن آتش را به صورت عملی، آموزش دیدند.

به همت معاونت توسعه مدیریت و منابع سازمانی مؤسسه، کارگاه آموزش شیوه اطفای حریق و اصول ایمنی، با حضور کارشناس سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری قم در مؤسسه علمی - فرهنگی دارالحدیث برگزار شد. در این دوره - که به

پژوهشگاه قرآن و حدیث

تلاش برای انجام پژوهش‌های کاربردی در عرصه پژوهش‌های قرآنی و حدیثی

سومین جشنواره پژوهشی تجلیل از پژوهشگران برتر پژوهشگاه قرآن و حدیث با حضور حضرت آیت الله ری شهری، اساتید و پژوهشگران پژوهشگاه قرآن و حدیث برگزار شد. در این مراسم، که در روز پژوهش و با حضور اساتید، پژوهشگران و پیشکسوتان عرصه پژوهش پژوهشگاه قرآن و حدیث برگزار شد، از پنج نفر از پژوهشگران برتر پژوهشگاه، تجلیل و تقدیر شد.

حجت الاسلام والمسلمین دکتر رضا برنجکار، قائم مقام پژوهشگاه قرآن و حدیث در ابتدای این مراسم، با اشاره به روز پژوهش و برگزاری جشنواره‌های پژوهشی گفت: رسم بر این است که در این روز در مراکز علمی کشور، جشنواره پژوهش برگزار می‌شود و از تعدادی از پژوهشگران که بر اساس آیین نامه، بیشترین امتیاز را کسب کرده‌اند، به صورت ویژه تقدیر می‌شود. این سنت حسنه، از زمان تأسیس رسمی پژوهشگاه قرآن و حدیث هم در حال انجام است و امسال سومین جشنواره پژوهشی را با همکاری و همیاری با دانشگاه برگزار کرده‌ایم.

ایشان در خصوص طرح انجام پژوهش‌های کاربردی در عرصه پژوهش‌های قرآن و حدیث گفت: موضوعی که به نظر می‌رسد در این وضعیت باید مطرح شود این است که آیا در عرصه قرآن و حدیث می‌توان پژوهش‌های کاربردی انجام داد یا خیر؟

وی افزود: پژوهش‌های کاربردی را می‌توان در عرصه فردی یا اجتماعی و کلان مطرح کرد. در عرصه فردی اگر شخصی سؤال اعتقادی یا فقهی یا

کشورهای پیشرفته، آکادمی‌های علوم، نیازهای دولت و پروژه‌های کلان را از دولت می‌گیرند و این پروژه‌ها را خرد می‌کنند و با دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌ها قرارداد می‌بندند و پس از انجام دادن این پژوهش‌ها، آنها را جمع‌بندی می‌کنند و در اختیار دولت قرار می‌دهند و بخش اصلی درآمد و بودجه مراکز علمی از ناحیه به انجام رساندن همین پروژه‌هاست.

دکتر برنجکار در باره روند انجام پروژه‌های پژوهشی در ایران گفت: اما در کشور ما مراکز پژوهشی به تشخیص خود، مشغول انجام دادن برخی پروژه‌ها هستند که معمولاً از آنها استفاده کلان نمی‌شود و

اخلاقی پرسید و ما با مراجعه به قرآن و حدیث، پاسخ او را دادیم و مشکلی را حل کردیم، این عمل ما، پژوهش کاربردی است. قائم مقام پژوهشگاه قرآن و حدیث در ادامه اظهار داشت: اما در عرصه اجتماعی، مسئله فرق می‌کند. حاکمیت، مدیریت جامعه را برعهده دارد و درصدد رساندن جامعه به وضعیت مطلوب است و این کار را با برنامه‌ریزی انجام می‌دهد. برنامه‌ریزی دقیق هم متوقف است بر شناخت وضعیت موجود، شناخت وضعیت مطلوب و شناخت چگونگی انتقال از وضعیت موجود به وضعیت مطلوب. این سه شناخت، با پژوهش

البته آکادمی‌هایی هم با عنوان فرهنگستان وجود دارند که مانند یک پژوهشکده، چند پروژه در عرض دیگر مراکز علمی انجام می‌دهند. وی تأکید کرد: بنا بر این، تنها راه باقی مانده برای پژوهشگاه‌ها این است که به تشخیص خودشان باید سعی کنند نیازها را شناسایی کنند و پژوهش‌های خودشان را در راستای برآوردن این نیازها انجام دهند و امیدواریم مصداق این سخن ارزشمند امام باقر (علیه السلام) باشیم که: «عالم ینتفع بعلمه افضل من سبعین الف عابد؛ دانشمندی که از علمش سود ببرند، از هفتاد هزار عابد، بهتر است» ایشان در اشاره به مهم‌ترین اقدامات انجام شده در پژوهشگاه

قرآن و حدیث اظهار داشت: یکی از برنامه‌های انجام شده، طراحی و برگزاری کارگاه‌های آموزشی و نیز نشست‌های علمی نقد کتاب در جهت ارتقای پژوهشگران و دانش‌افزایی آنان است. دکتر برنجکار در ادامه افزود: خریداری و ارسال مجلات (دوفصل‌نامه «تفسیر اهل بیت (علیهم السلام)»، فصل‌نامه «کلام اهل بیت (علیهم السلام)»، فصل‌نامه «روان‌شناسی اسلامی» و فصل‌نامه «اخلاق پژوهشی» و راه‌اندازی نرم‌افزار مدیریت پروژه و نیز راه‌اندازی سامانه سمیر (سامانه مدیریت یکپارچه رزومه اعضای هیئت علمی و پژوهشگران)، از اقدامات ماه‌های اخیر پژوهشگاه قرآن و حدیث است.

از پژوهشگران برتر پژوهشگاه قرآن و حدیث تقدیر شد

همزمان با روز پژوهش، در سومین جشنواره پژوهشی تجلیل از پژوهشگران برتر پژوهشگاه قرآن و حدیث، از محققان برتر تجلیل شد. این مراسم که در روز پژوهش (۲۵ آذر ۹۴) با حضور اساتید، پژوهشگران و پیشکسوتان عرصه پژوهش پژوهشگاه قرآن و حدیث برگزار شد، از پنج نفر از پژوهشگران برتر پژوهشگاه، تجلیل و تقدیر شد. اسامی این پژوهشگران عبارت است از:

وی گفت: مراسم بیستمین سالگرد تأسیس مؤسسه علمی - فرهنگی دارالحدیث نیز در اواسط اسفندماه سال جاری برگزار می‌شود و برخی کارهای مقدماتی مانند برگزاری همایش‌ها، نشست‌های علمی «نقش گفتمان حدیث در علوم اسلامی و انسانی» در حال اجراست. حجت الاسلام و المسلمین دکتر برنجکار در پایان سخنان خود اظهار داشت: حضرت آیت الله ری شهری به عنوان یکی از شخصیت‌های پیش‌گام در عرصه حدیث در عصر کنونی است و در آینده نزدیک، از شخصیت ایشان با همکاری مراکز حوزوی و علمی - آموزشی کشور، به عنوان پیش‌کسوت عرصه حدیث تجلیل خواهد شد.

۱. حجت الاسلام و المسلمین محمود کریمیان (پژوهشکده علوم و معارف حدیث)
۲. حجت الاسلام و المسلمین سیدحسن طالقانی (پژوهشکده کلام اهل بیت (علیهم السلام))
۳. حجت الاسلام و المسلمین علی شاه علیزاده (پژوهشکده تفسیر اهل بیت (علیهم السلام))
۴. حجت الاسلام و المسلمین حمید رفیعی هنر (پژوهشکده اخلاق و روان‌شناسی اسلامی)
۵. حجت الاسلام و المسلمین محمود سپاسی (واحد آماده‌سازی کتاب).

کم‌رنگ کردن نص، سست کردن پایه عقل است

نشست علمی «ترابط علم کلام و حدیث» از سلسله نشست‌های علمی گفتمان نقش حدیث در علوم اسلامی و انسانی، با سخنرانی دکتر برنجکار و دکتر جبرئیلی، در تاریخ نوزدهم آبان‌ماه با همکاری پژوهشگاه قرآن و حدیث، انجمن کلام اسلامی حوزه و مؤسسه

امام صادق (علیه السلام) در سالن اجتماعات مؤسسه امام صادق (علیه السلام) برگزار شد. در ابتدای این نشست، حجت الاسلام و المسلمین محمدصفر جبرئیلی گفت: به اعتقاد بنده، مدارس کلامی شیعه، پانزده مدرسه بوده است که در این دوره‌ها هیچ‌گاه این مدارس، خالی از حدیث نبوده است. استاد حوزه علمیه بیان کرد: مدرسه کوفه، روشی عقلی و نقلی را دنبال می‌کند. شیخ طوسی در «رساله کمالیه» بیان می‌کند که استناد به کلام معصوم، برهان است؛ زیرا یقین‌آور است. وی گفت: مدرسه مدینه نیز به همین شکل است. در قم، عقل و نقل رایج است؛ ولی نقل در جایگاه اول است و شیخ صدوق همین مشی را داشت. در حوزه بغداد هم کلام عقلی و نقلی حاکم بود.

حجت الاسلام جبرئیلی اظهار داشت: حوزه علمیه نجف، کلامی عقلی و استدلالی است و مدرسه ری، نیز عقلی، استدلالی و حدیثی است. در حله نیز عقل و نقل با هم در نظر گرفته

است. وی افزود: در مدرسه علمیه کوفه، بیشترین استفاده از حدیث انجام می‌شده است و بعدها این مسئله، کم‌رنگ شد و به افت و خیز افتاد؛ ولی اوج استفاده از نص و حدیث، در کوفه است.

رئیس انجمن کلام اسلامی حوزه تصریح کرد: کوفه برای ما یک ویژگی خاصی دارد که با همه مدارس کلامی دیگر، متفاوت است؛ زیرا کوفه در منظر اهل بیت (علیهم السلام) است. هشام بن حکم، شاگرد امام صادق (علیه السلام) است و کار آنها تصحیح شده است؛ ولی در دوره‌های بعدی، این مسئله وجود ندارد.

دکتر برنجکار بیان کرد: امام صادق (علیه السلام) بحث‌های روشی را نیز به شاگردان خویش می‌آموختند و این مباحث در علم کلام و به خصوص در مباحثات علمی و عقلی، بسیار مهم است و ائمه ما در زمینه محتوایی و روشی، به کار متکلمان نظارت داشتند. وی افزود: اوج کلام شیعه، پس از ائمه اطهار (علیهم السلام) هشام بن حکم است؛ زیرا امام، روش وی را تصحیح کرده است و بهترین روش‌ها را به او آموزش دادند و بعد از وی افرادی مثل شیخ مفید در این عرصه وارد شدند.

قائم مقام پژوهشگاه قرآن و حدیث تصریح کرد: بحث امامت و رهبری، از مهم‌ترین مباحث کلامی بود که متکلمان ما در ابتدا به آن پرداختند و بهترین شکل این مباحث را تبیین

می‌شده است. در جبل‌العامل هم، عقل و نقل رؤیت می‌شود. وی در ادامه افزود: حوزه شیراز نیز نیمه‌متکلم - نیمه‌فیلسوف بودند و به همین دلیل، نقل، آن‌چنان شاخص نیست؛ ولی باز هم به نص توجه داشتند. حوزه هند نیز از شیراز سرچشمه گرفته است و مدرسه علمیه اصفهان نیز عقلی - نقلی بوده است؛ ولی در حوزه علمیه اصفهان، نقل، نهادینه شده است. ایشان در پایان تأکید کرد: مدرسه قم معاصر نیز متأثر از اندیشه‌های بزرگانی چون: آیت الله سبحانی و علامه طباطبایی، آیت الله جوادی آملی، حجت الاسلام والمسلمین ربانی، آیت الله مصباح یزدی و... کلام جامع‌نگر و عقلی و نقلی بوده است.

علم کلام؛ نیازمند عقل و نقل

در ادامه این نشست، حجت الاسلام و المسلمین رضا برنجکار گفت: علم کلام، علمی است که دست‌مایه آن، عقل و نقل است؛ زیرا این دانش برای دفاع از دین، به این دو حوزه نیازمند

کردند و ذخایر معرفتی عظیمی را به ما انتقال دادند. وی افزود: در مدرسه علمیه کوفه، این‌گونه نیست که متکلمان، خودشان به دنبال مسائل علمی و حقیقی بروند؛ بلکه ابتدا حقایق را از معصوم (ع) فرا می‌گیرند بعد به دنبال این مباحث حدیثی می‌روند. رئیس انجمن کلام اسلامی حوزه تصریح کرد: در مدرسه کوفه، عقل و

وحی با هم حضور دارند. این‌گونه هم نیست که حد و مرز مشخصی داشته باشند؛ به خصوص در مسئله اثبات خدا. که عقل و نقل با هم آمده است. این دو از هم جدا نیستند. ایشان خاطرنشان کرد: ائمه ما با قدرت و قوت نص به دنبال پرورش عقل ما بودند. بحث «لا جبر و لا تفویض»، پس از کوفه به بحث جبر و اختیار مبدل شد و این مباحث در کوفه

رئیس جمهور:

سیره پیامبر (ص) بهترین نور و چراغ هدایت برای بشریت امروز است و باید از آن الگو بگیریم.

مراسم رونمایی از مجموعه هفت جلدی «سیره پیامبر خاتم (ص)» جدیدترین اثر پژوهشگاه قرآن و حدیث با حضور رئیس جمهور، حجت الاسلام والمسلمین دکتر حسن روحانی رونمایی شد. حجت الاسلام والمسلمین دکتر روحانی با اشاره به سوابق دوستی خود با حضرت آیت الله ری شهری، رئیس

پژوهشگاه قرآن و حدیث، رونمایی از مجموعه هفت جلدی سیره پیامبر عظیم الشان اسلام (ص) را اقدامی اجتماعی و سیاسی، مورد توجه قرار گیرد. رئیس جمهوری اظهار داشت: سیره

سامان گرفت. وی افزود: وقتی نص را کم‌رنگ کردیم، یک پایه عقل خود را نیز از بین می‌بریم؛ زیرا باید از این مبانی برای فهم بهتر استفاده کرد. دکتر برنجکار در پایان تأکید کرد: استفاده از حدیث در کوفه به بهترین شکل انجام می‌شده است و آنها به حدیث به نقش تعبدی در کنار عقل نگاه نمی‌کردند.

پیامبر (ص) بهترین نور و چراغ هدایت برای بشریت امروز است و باید از آن الگو بگیریم. حضرت آیت الله ری شهری، رئیس پژوهشگاه قرآن و حدیث با اشاره به مجموعه «سیره پیامبر خاتم (ص)» که به همت جمعی از پژوهشگران پژوهشگاه قرآن و حدیث تألیف شده است گفت: این مجموعه، یکی از برجسته‌ترین آثار پژوهشگاه است. آیت الله محمد محمدی ری شهری افزود: این مجموعه برای نخستین بار، رفتار و سبک زندگی پیامبر اکرم (ص) در زمینه‌های فردی، اجتماعی و سیاسی را تبیین می‌کند که حاصل کار پژوهشی نه ساله پژوهشگران پژوهشگاه است. وی با تأکید بر این که موفقیت دولت، موفقیت نظام مبتنی بر ولایت فقیه است، ابراز امیدواری کرد که دولت یازدهم در نزد خداوند و خلق خدا، روسفید باشد.

ضرورت تبدیل آموزه‌های دینی به مداخلات روان‌شناختی در جهت توانمندسازی اقشار آسیب‌پذیر جامعه

نخستین همایش ملی «مشاوره، خانواده و توانمندسازی اقشار آسیب‌پذیر جامعه» از سوی «کمیته امداد امام خمینی (ع)» و «سازمان نظام روان‌شناسی و مشاوره کشور» و با سخنرانی حجت الاسلام والمسلمین دکتر عباس پسندیده، رئیس پژوهشگاه اخلاق و روان‌شناسی اسلامی پژوهشگاه قرآن و حدیث به تاریخ چهاردهم آبان ماه در سالن غدیر کمیته امداد امام خمینی برگزار گردید. این همایش به منظور استفاده از آخرین دستاوردهای علمی در اتخاذ

تاکتیک‌های مقابله با آسیب‌های اجتماعی و اختلالات روانی، با محوریت مفهوم «توانمندسازی» در رویکرد تحولی امداد برگزار شد. دکتر پسندیده در تبیین دیدگاه اسلام در باره امداد رسانی و توانمندسازی اقشار آسیب‌پذیر جامعه گفت: اولاً از نگاه دین، امداد رسانی به نیازمندان، یک نیاز است، نه یک لطف و منت از سوی فرد کمک‌کننده. روایات اسلامی، امداد رسانی را رحمت خدا بر مؤمن دانسته و فرد مددجو را با فضیلت‌تر از مددکار می‌داند، لذا مددجو بر امداد رسان منت دارد. ایشان در ادامه تأکید کرد،

امداد رسانی خود می‌تواند به مثابه یک مداخله روان‌شناختی به حساب آید و روان‌شناسان، مشاوران و مددکاران می‌توانند افراد ناامید و افسرده را به مدد رسانی به دیگران ترغیب کنند تا احساس نشاط و شادابی در آنان به وجود آید؛ زیرا بر اساس متون دینی، ادخال سرور یعنی حل مشکلات نیازمندان و این اقدام، خود باعث شادابی و نشاط فرد می‌شود. رئیس پژوهشگاه اخلاق و روان‌شناسی اسلامی در بخش دوم سخنان خود با اشاره به قابلیت

متون دینی برای طراحی مداخلات روان‌شناختی جهت توانمندسازی اقشار آسیب‌پذیر گفت: باید از مرحله شعار به مرحله عملیات و طراحی مداخلات اسلامی برای توانمندسازی وارد شویم. بنا بر این لازم است قابلیت‌های روان‌شناختی و مشاوره‌ای متون دینی به مداخله‌های کارآمد و روش‌های قابل اجرا در مراکز مشاوره تبدیل شود. وی با بیان نمونه‌ای از کار

اخلاق و روان‌شناسی اسلامی تأکید کرد: بیشترین فراوانی در استفاده از یک روش، مخصوص روشی است که از آن به عنوان تقویت تعمیمی یاد می‌شود و بر اساس آن، خداوند متعال به پیامبر اکرم (ص) و اهل ایمان می‌فرماید که شما تنها کسانی نیستید که دچار مشکل شده‌اید و یا تکلیف خاصی دارید؛ بلکه پیش از شما نیز دیگران دچار همین مشکلات یا بیشتر از آن بوده‌اند.

برگزاری نشست علمی «رابطه علم مدیریت و حدیث»

نشست علمی «رابطه علم مدیریت و حدیث» از سلسله نشست‌های علمی گفتمان نقش حدیث در علوم اسلامی و انسانی، در تاریخ بیست و پنجم آبان ماه با سخنرانی جناب آقای دکتر علی نقی امیری و دکتر حامد پوررستمی از سوی پژوهشگاه قرآن و حدیث و با همکاری مرکز تبادلات علمی - پژوهشی حوزه و دانشگاه تهران پردیس فارابی، در سالن شهید مطهری این دانشگاه برگزار شد. در ابتدای این نشست علمی، دکتر حامد پوررستمی، با اشاره به نقش آفرینی علم مدیریت و حدیث در جهان معاصر، اظهار داشت: ابعاد گسترده نقش آفرینی روایات در علم مدیریت و رابطه متقابل این دو شاخه از علم، موجب هم‌افزایی می‌شود.

پوررستمی افزود: حضرت علی علیه السلام در هزار و چهارصد سال قبل، خطاب به اعراب فرمود: «شما قبل از اسلام در بدترین نوع فرهنگ و زشت‌ترین زندگی در جوامع بشری به سر می‌بردید». این سخن ایشان ناظر به فرهنگ نرم‌افزاری اسلام است. وی افزود: محتوای نظام تمدن‌سازی اسلامی، گنجینه‌ای گران قدر است که مانند هوا در بین ما جاری و ساری است. باید شکر نعمت را به جای آورد و در راستای جهانی شدن این نظام نوین، گام برداشت. این گفتمان‌ها باید به صورت سلسله نشست‌های هدفمند استمرار داشته باشد تا به شجره طیبه منشور مدیریت صحیح اسلامی، دست یابیم.

در ادامه این نشست، دکتر علی نقی امیری، عضو هیئت علمی دانشگاه تهران به ایراد سخن پرداخت و گفت: برخی اعتقاد داشتند که نقل، جایی در تمدن ندارد و برخی می‌گویند جایی برای این نیرو در مباحث مدیریتی وجود ندارد.

وی تأکید کرد: در ایران، یک انقلاب به نام خدا ایجاد شد و در عمل، بسیاری از این بافته‌ها را پنبه

کرد. امیری در ادامه با اشاره به کتاب بلن چارد با عنوان «سخت‌و و مدیریت بر مبنای انجیل» اذعان داشت: در این کتاب، با یک پیش‌فرض انسان‌شناسانه، سه نوع مدیریت را مطرح می‌کند: اول، مدیریت برای کسانی که عملگرایانه رفتار می‌کنند؛ دوم عده‌ای که اندیشه‌گرایانه رفتار می‌کنند؛ و سوم عده‌ای که عاطفی رفتار می‌کنند. سپس نظریه رهبری خاضعانه را مطرح می‌کند و قائل است که کسی می‌تواند این رهبری را داشته باشد که قلب و اندیشه و رفتار خاضع داشته باشد.

وی تصریح کرد: باید دقت می‌توان مشاهده کرد که مفاهیمی در مدیریت امروز می‌بینیم که در احادیث ما هم وجود دارند؛ مانند رهبری خاضعانه، تواضع، وفاداری، اعتماد، تعهد، خودکنترلی، خودمدیریتی، هوش سازمانی و تصمیم‌گیری شهودی که همگی، با مفاهیم دینی و مذهبی،

متناسب‌اند.

عضو هیئت علمی دانشگاه تهران خاطرنشان کرد: در واقع پس از رنسانس، دین را از صحنه عمل برچیدند، به مرور زمان، علم را به عنوان کالای جایگزین معرفی کردند و به تدریج گفتند که دین، توانایی اداره جامعه را ندارد. به عبارتی، این

بازگشت، باز خورد آن نگاه افراطی است. وی در پایان اضافه کرد: هر مفهومی که بیان می‌شود، در یک نظام فکری خاص هم مطرح می‌شود؛ یعنی وقتی خضوع در نظام فکری غرب مطرح می‌شود، با خضوع در نظام فکری اسلام ناب، تفاوت بسیاری

دارد. برای بحث در این باره باید به دنبال نقاط مشترک و مفاهیم بود. در ابتدای این نشست، حجت الاسلام و المسلمین دکتر علی راد، از نقش و گفتمان حدیث در علوم اسلامی و انسانی مطالبی را بیان کردند.

کتاب «مسجد در قرآن» و «مسجد در احادیث و روایات» در دست تألیف

کتاب «مسجد در قرآن» و کتاب «مسجد در احادیث و روایات» مجموعه‌ای غنی و بی‌بدیل در حوزه مسجد از نظریات و روایات است که به عنوان یکی از طرح‌های پژوهشکده تفسیر اهل بیت علیه السلام در حال انجام است.

نگارش کتاب‌های: «مسجد در قرآن» و «مسجد در احادیث و روایات»، از اقدامات مشترک پژوهشگاه قرآن و حدیث و مرکز رسیدگی به امور مساجد است که از حدود یک سال پیش، اقدامات تألیفی آن شروع شده است. با توجه به اهمیت موضوع، حجت الاسلام دکتر علی راد، مدیر پروژه، در خصوص اقدامات انجام شده و اهمیت تألیف این دو کتاب، توضیحاتی دادند که در ادامه می‌خوانید.

کتاب حاضر با توجه به رعایت ساده‌نویسی و رویکرد ترویجی‌ای که دارد، زمان زیادی گذاشته شده تا طبق خواست و نظر دفتر مطالعات و پژوهش‌های مرکز رسیدگی به امور مساجد، به نحو احسن اجرا شود. شاید اگر کار به قلم نویسندگان بود

و ساده‌نویسی انجام نمی‌شد، در بازه مشخص‌تر و سریع‌تری انجام می‌شد. وی افزود: مطالعات اولیه کار انجام شده و در مجموع، بیش از دویست صفحه از دو کتاب تألیف شده است. فیش‌هایی که در بخش اول گردآوری شده بود، در مرحله دوم بازخوانی شده و مخصوصاً در قرآن و حدیث، ساختار اولیه کتاب، تثبیت شده است. بر اساس ساختار تثبیت شده، تدوین و تألیف کتاب‌ها انجام گرفته است، یعنی تقریباً فصل اول هر کتاب - که بخش بنیادی و راهبردی پژوهش است - نوشته شده است.

دکتر راد در ادامه اظهار داشت: از سوی نویسندگان ما در هر دو بخش حدیث و قرآن، مطالبی ارائه شده که مشابهش را هم نمی‌توانید پیدا کنید؛ چون زاویه نگاه‌ها کاملاً متفاوت است، پژوهش‌های پیشین هم بیشتر پژوهش‌های توصیفی و گردآوری‌اند؛ یعنی کار خیلی تحلیلی صورت نگرفته است.

ایشان یادآور شد: ما ابتدا مفاهیم جانشین مسجد را پیدا کردیم، اگر می‌خواستیم همین مطالب را

بنویسیم، شاید همین صد صفحه کافی بود و کار تمام شده بود؛ اما این آیات المساجد بود. ما مسجد را شناسایی، دسته‌بندی، گونه‌شناسی و تاریخ‌گذاری کردیم. مدیر پروژه تألیف کتاب «مسجد در قرآن» و «مسجد در احادیث و روایات» ادامه داد: در بخش دیگری از کار، یک نوآوری انجام شده و آن این است که تمامی آیات و روایات مرتبط

با مسجد را با رویکرد نظریه‌شناسی و آموزه‌شناسی، بحث کرده‌ایم؛ یعنی این که تمامی آیات مسجد را یک جا گردآوریم، بعد بررسی کردیم که قرآن در باره اینها چه می‌خواهد بگوید و چه آموزه‌هایی از آیات قابل استخراج است که بخشی از این آموزه‌ها در حقیقت برمی‌گردد به

تاریخچه مسجد در ادیان، بخشی به منزلت و جایگاه مسجد، بخشی به کارکرد مسجد و بخشی دیگر هم به اخلاق تعامل با مسجد. وی در پایان تأکید کرد: ما به روز رصد می‌کنیم و حتی مطالعاتی را هم که غربی‌ها در باب مسجد داشتند، جستجو می‌کنیم، مثلاً بنده بحث

مسجد در یهود را دنبال کردم. واقعاً زمان و انرژی می‌برد که شاید بتوانیم از آنها هم استفاده کنیم. به علت سختی و کیفیت مورد نظر، پیش‌بینی زمانی، کمی مشکل است؛ اما تلاشمان این هست که این پژوهش را بتوانیم در بازه مشخص شده انجام دهیم.

رشد و بالندگی دانش، در گرو نقد صحیح

کارگاه آموزشی «سرشت و اخلاق نقد» به همت معاونت پژوهشی پژوهشگاه قرآن و حدیث در راستای ارتقای دانش افزایی پژوهشگران پژوهشگاه قرآن و حدیث برگزار شد. در ابتدای این جلسه، دکتر سیدحسین اسلامی در تبیین مقوله نقد گفت: منتقدان در گام اول، باید

الفبای صحیح نقد را بدانند. ناقدان امروز جامعه اسلامی، بین‌واژه‌های انتقاد، نقد و تنقید، تفاوت قائل می‌شوند و این، بزرگ‌ترین اشتباه است. دکتر اسلامی گفت: یکی از اصول بدیهی معرفت‌شناسی این است که معرفت بشری، آمیخته به خطا و لغزش است. برای کشف حقیقت هر نظریه، باید به بازنگری آن پرداخت، از کاستی‌ها و کژی‌ها پرده برداشت و خلأها را پر کرد. عضو هیئت علمی دانشگاه ادیان و مذاهب افزود: نقد در صورتی که

بر اصول علمی منطبق باشد و از انگیزه‌های غیر معرفتی عاری گردد، از لوازم رشد و بالندگی به شمار می‌آید. در جامعه کنونی ما نقد کتاب، عمری پنجاه ساله دارد. آسیب‌شناسی این پدیده، حاکی از آن است که جدای از عوامل جامعه‌شناسی، روان‌شناسی و سیاسی، بیشتر کسانی که در این وادی گام نهاده‌اند، با اصول و مبانی آن آشنایی ندارند و با تکیه بر این قاعده «خود راه بگویدت که چون باید رفت» نقدنویسی را آغاز کرده‌اند. ایشان در تبیین این پرسش که «نقد صحیح چیست؟» گفت: در

کشور ما نقد، چهره‌ای دوگانه دارد: از یک سو مجلات متعددی که یا به نقد کتاب اختصاص دارند و یا بخش قابل توجهی از آنها ویژه نقد اند؛ از سوی دیگر، نقدهایی که به این وضوح و شفافیت بیان نمی‌شوند. در چند دهه گذشته، شاهد نقدهایی بوده‌ایم که به هیچ وجه، تناسبی با بیان نقد، روش صحیح انتقاد و پیشبرد دانش و معرفت ندارند. این مطلب، حاکی از عدم سرمایه‌گذاری اهل علم و دانش در این زمینه است. ایشان با بیان این که لزوماً گوش کردن و عدم حالت دفاعی به معنای

انتقاد صحیح و سازنده نیست، تصریح کرد: پرهیز از شخصی‌سازی و نقد از فرد بسیار مهم است، قبول محدودیت خویش و این که انسان با وسعت علم و دانش بسیار دارای محدودیت‌های متعدد است، مهم‌ترین گام در جهت پذیرش نقد است؛ زیرا آفرینش انسان به صورت محدود تعریف شده است.

حجت الاسلام و المسلمین اسلامی افزود: نقد، لازمه رشد و بالندگی دانش است و گرچه این نکته بدیهی است، به دلیل آن که هنوز این باور نهادینه نشده است، عملاً نقد فراموش شده و از کارکرد اصلی خود بازمانده و یا به تعریف و تمجید، بدل

شده است. ایشان با اشاره به حدیث «انّ حیاة العلم بالنقد و الرد» تصریح کرد: حیات سالم اجتماعی در سایه نقد صحیح و سازنده انسجام می‌یابد. در طول تاریخ، نویسندگان بزرگ، دیگران را به نقد آثار خویش دعوت کرده‌اند و خود به استقبال نقد رفته‌اند.

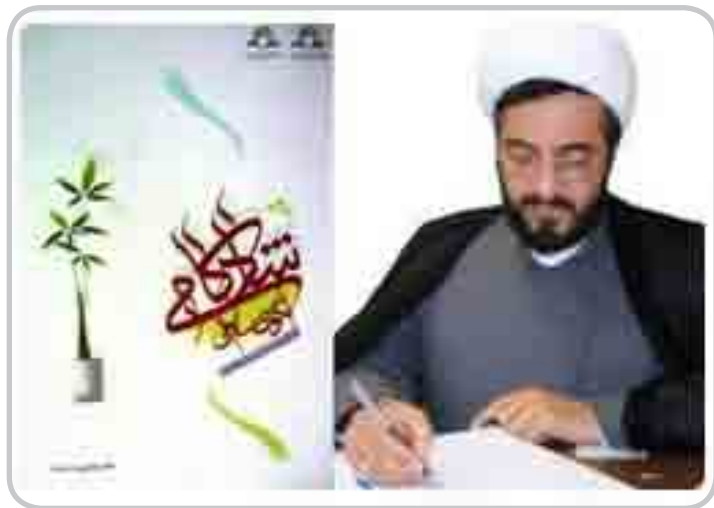
دکتر اسلامی در پایان تأکید کرد: اصول روشنی برای به کارگیری نقد در عرصه‌های مختلف دیده نمی‌شود، و سرانجام در نقد آرا و افکار دیگران، گاه ناقدان، اصول اخلاقی را فراموش می‌کنند و نقد را به ابزاری برای تصفیه حساب‌های شخصی بدل می‌سازند. آثار بزرگ و اندیشه‌های

جدی و ماندگار تاریخ، محصول نقد بوده‌اند. برای مثال کافی است نگاهی به تاریخ فلسفه اسلامی بیندازیم تا دریابیم که چگونه نقد بی‌رحمانه متکلمان منتقد فلسفه، به رشد فلسفه یاری رساند.

لازم به یادآوری است کارگاه آموزشی سرشت و اخلاق نقد از سوی پژوهشگاه قرآن و حدیث با حضور اساتید و پژوهشگران پژوهشگاه قرآن و حدیث و اساتید دانشگاه قرآن و حدیث در تاریخ بیست و هفتم آبان ماه در سالن شیخ صدوق مؤسسه علمی - فرهنگی دارالحدیث برگزار شد.

تجلیل از برگزیدگان کتاب سال حوزه و کتاب سال جمهوری اسلامی

بررسی بهبود سرانته مطالعه کشور در دستور کار قرار گرفت. در این مراسم، از حجت الاسلام و المسلمین دکتر عباس پسندیده، رئیس پژوهشکده اخلاق و روان‌شناسی اسلامی و نویسنده کتاب «الگوی اسلامی شادکامی» و حجج اسلام حسین بستان، عبدالکریم بهجت‌پور، ابوالفضل ساجدی، علی ربانی گلپایگانی، مصطفی صادقی، علی اوسط ناطقی و خانم فریبا غلاوند به عنوان برگزیدگان کتاب سال حوزه و کتاب سال جمهوری اسلامی، تجلیل و تقدیر شد.

به گزارش پژوهشگاه قرآن و حدیث، در تاریخ بیست و ششم آبان ماه، هم‌زمان با هفته کتاب، در بیست و سومین همایش هفته کتاب جمهوری اسلامی با حضور مسئولان استانی، از نویسندگان، ناشران و فعالان حوزه کتاب و نشر در پردیس سینمایی ونوس، تقدیر شد. بیست و سومین هفته کتاب جمهوری اسلامی، ۲۴ آبان لغایت اول آذر برگزار شد و طی آن، ضمن برگزاری نمایشگاه‌های متعدد کتاب، مسابقات کتاب‌خوانی و تقدیر از فعالان حوزه کتاب، زمینه‌های

دانشگاه قرآن و حدیث

رییس مرکز آموزش الکترونیکی دانشگاه قرآن و حدیث، به ابتکاری جدید در حوزه آموزش علوم حدیث اشاره کرد و گفت: در بخش آموزش الکترونیک دانشگاه قرآن و حدیث، دوره آموزش مجازی حدیث با هدف ارتقای سطح علمی حدیث پژوهان برگزار می شود.

حجت الاسلام مهدی غلامعلی، اظهار داشت: مرکز آموزش الکترونیکی دانشگاه قرآن و حدیث در تلاش است تا با بهره مندی از ظرفیت های خود در داخل و خارج از کشور، گامی مؤثر در جهت ترویج و اشاعه فرهنگ اهل بیت (علیهم السلام) بردارد تا علاقه مندانی که به دلایلی همچون: محدودیت های زمانی، مکانی، اقتصادی و... امکان و فرصت شرکت در دوره های رسمی را ندارند، بتوانند از گنجینه معارف ناب قرآن و احادیث اهل بیت (علیهم السلام) برخوردار شوند.

وی افزود: دوره های آزاد کوتاه مدت مرکز آموزش الکترونیکی دانشگاه قرآن و حدیث، دوره هایی غیر رسمی به شیوه آموزش الکترونیکی (مجازی) است که در کنار دوره های رسمی کارشناسی، کارشناسی ارشد و مجازی، در راستای توسعه و تسهیل آموزش های معارف اسلامی، برای عموم علاقه مندان و بدون نیاز به حضور فیزیکی، همه ساله برگزار می شود.

حجت الاسلام غلامعلی بیان داشت: این دوره های آزاد، مزیت هایی دارد که از جمله آنها استفاده از دروس تولید شده توسط اساتید برجسته حوزوی و دانشگاهی، صرفه جویی در وقت و

برگزاری دوره آموزش مجازی حدیث با عنوان «حوزه مجازی حدیث»

هزینه، امکان مشاهده جلسات دروس در زمان های دلخواه، ارائه دروس در قالب های چند رسانه ای و به صورت جذاب، و اعطای گواهی نامه مورد تأیید دانشگاه قرآن و حدیث است.

رییس مرکز آموزش الکترونیکی دانشگاه قرآن و حدیث خاطرنشان کرد: حوزه مجازی حدیث، یکی از همین دوره های آزاد مرکز آموزش الکترونیکی دانشگاه قرآن و حدیث است که با هدف آشنایی بیشتر علاقه مندان به احادیث گران سنگ معصومان (علیهم السلام) و ایجاد مقدمات و آمادگی بیشتر برای فهم بهتر احادیث طراحی شده و امید است تا با ارائه این دوره آموزشی بتواند پاسخگوی بخشی از نیازهای جامعه شیعی باشد.

حجت الاسلام غلامعلی گفت: شرکت در این دوره برای عموم مخاطبان به خصوص برای طلاب حوزه عملیه، دانشجویان و فارغ التحصیلان رشته الهیات، دارای ثمر و فایده های فراوانی است.

گفتنی است، دوره حوزه مجازی حدیث در دو نیمسال تحصیلی برگزار خواهد شد که مواد درسی ترم اول،

تاریخ حدیث، اصطلاحات حدیثی، سبک شناسی کتب حدیثی، جوامع حدیثی شیعه، دانش و منابع رجالی شیعه، روش فهم حدیث، آشنایی با نهج البلاغه و دروس ترم دوم، جوامع حدیثی اهل سنت، مشکل الحدیث، مبانی نظری و تطبیقی سندشناسی، نقد و وضع حدیث، فقه الحدیث ۱ و ۲ و قرائت و درک متون حدیثی خواهند بود.

هزینه، امکان مشاهده جلسات دروس در زمان های دلخواه، ارائه دروس در قالب های چند رسانه ای و به صورت جذاب، و اعطای گواهی نامه مورد تأیید دانشگاه قرآن و حدیث است.

رییس مرکز آموزش الکترونیکی دانشگاه قرآن و حدیث، یک صفحه به عنوان میزکار تعریف می شود و جلسات درسی به صورت هفتگی در میزکار داوطلبان، فعال و قابل مشاهده خواهد بود. در طول ترم، جلسات آنلاین در ساعات ویژه ای با اساتید مجرب برگزار می شود و داوطلبان می توانند به صورت مستقیم پاسخ سؤالات خود را دریافت کنند. همچنین تمام مواد درسی، دارای کتاب و یا جزوه است و در صورت نیاز، داوطلبان می توانند از فروشگاه الکترونیکی مرکز، تهیه کنند.

آزمون پایان ترم این دوره آموزشی از طریق سامانه جامع آزمون، به صورت آنلاین در سامانه یاد شده برگزار می شود و کارنامه و درصد صحت و سقم پاسخ ها به داوطلبان ارائه می شود. همچنین گواهی نامه الکترونیکی، به دانش پژوهانی تعلق خواهد گرفت که حداقل شصت درصد نمره قبولی کل دوره را کسب نمایند.

تدوین ۳۲ درس حدیثی ویژه دانشگاه‌های سراسر کشور

حجت الاسلام والمسلمین حجت‌الله بیات، در بازدید دانشجویان دانشکده تفسیر و علوم قرآن از مؤسسه علمی - فرهنگی دارالحدیث اظهار کرد: دانشگاه قرآن و حدیث، گسترش دانش‌های حدیثی، انسجام بخشی به آموزش‌های حدیثی، تربیت استادان و پژوهشگران علوم قرآن و حدیث و ایجاد ارتباط بین تحصیلات حوزوی و دانشگاهی در زمینه قرآن و حدیث را پیگیری می‌کند.

حجت الاسلام والمسلمین بیات، همکاری علمی با وزارت علوم، تحقیقات و فناوری را از اقدامات دیگر دانشگاه قرآن و حدیث ذکر کرد و افزود: این دانشگاه در زمینه تألیف دروس حدیثی برای دانشگاه‌های سراسر کشور فعالیت می‌کند و تاکنون در این حوزه ۳۲ درس تألیف و تدوین شده است. وی با اشاره به افتخارات دانشگاه

قرآن و حدیث گفت: تاکنون این دانشگاه توانسته رتبه نخست کشور در قبولی آزمون کارشناسی ارشد از سوی فارغ‌التحصیلان کارشناسی دانشگاه قرآن و حدیث را به خود اختصاص دهد. معاون فرهنگی و دانشجویی دانشگاه قرآن و حدیث خاطرنشان کرد: هر دو نفر دانشجوی کارشناسی دانشگاه، یک نفر به مقطع کارشناسی

ارشد راه پیدا کرده و این آمار، بیش از سه برابر میانگین کشوری است. گفتنی است، دانشجویان دانشکده تفسیر و علوم قرآن، ضمن بازدید از نمایشگاه آثار دارالحدیث بر مزار شهدای گمنام مدفون در مؤسسه دارالحدیث گرد آمدند و با قرائت فاتحه، یاد آنان را گرامی داشتند.

انتصاب سرپرست دانشکده علوم و معارف قرآن

رئیس دانشگاه قرآن و حدیث، طی حکمی، سرپرست جدید دانشکده علوم و معارف قرآن را منصوب کرد. آیت الله محمدی ری شهری، رئیس دانشگاه قرآن و حدیث، طی حکمی، حجت الاسلام والمسلمین احمد غلامعلی را به سمت سرپرست دانشکده علوم و معارف قرآن دانشگاه قرآن و حدیث، منصوب کرد.

حجت الاسلام والمسلمین احمد لامعلی، پیش از این، مدیریت گروه معارف حدیث دانشگاه قرآن و حدیث را عهده‌دار بود. وی هم‌اکنون معاون پژوهشکده علوم و معارف حدیث و عضو هیئت علمی دانشگاه قرآن و حدیث است. گفتنی است، پیش از این، حجت الاسلام والمسلمین علی راد، ریاست دانشکده علوم و معارف قرآن را بر عهده داشت.

شیخ محمد مهدی معراجی:

کتابخانه پردیس دانشگاه قرآن و حدیث با وجود عمر کوتاه خود به نظر بنده یکی از کتابخانه‌های خوب کشور محسوب می‌شود

هفته کتاب جمهوری اسلامی و برپایی نمایشگاه تازه‌های کتاب پردیس تهران، بهانه‌ای شد تا گفتگوی صمیمانه‌ای با حجت الاسلام والمسلمین حاج شیخ محمد مهدی معراجی، کتاب‌شناس برجسته حوزه علوم اسلامی انجام شود؛ شخصیتی که بیشتر عمر شریف خویش را وقف اعتلای فرهنگ کتاب و کتاب‌خوانی کرده است.

کتابخانه پردیس تهران دانشگاه قرآن و حدیث را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

کتابخانه پردیس تهران دانشگاه قرآن و حدیث، با وجود عمر کوتاه خود، به نظر بنده یکی از کتابخانه‌های بسیار خوب کشور محسوب می‌شود. این کتابخانه به همت حضرت آیت الله ری شهری پایه‌گذاری شد و مانند تمام کارهای خوب فرهنگی ایشان، مورد توجه استادان، دانشجویان و پژوهشگران برجسته در حوزه علوم و معارف حدیث قرار گرفت.

حضرت آیت الله ری شهری، هم‌زمان با راه‌اندازی دانشکده علوم حدیث در شهرری و قم به ضرورت ایجاد کتابخانه تخصصی حدیث، توجه و عنایت ویژه‌ای داشتند. لذا با این اندیشه، خیلی سریع منابع و کتاب‌های مورد نیاز تهیه شدند. آرام آرام مجموعه‌ای نسبتاً بزرگ، خوب و روزآمد از کتاب‌های متعدد

حدیثی فراهم آمد تا این که به دلیل ایجاد رشته‌های تفسیر و علوم قرآنی و جذب دانشجویان علوم قرآنی، نیاز به منابع تفسیری و علوم قرآنی هم احساس شد.

هم‌اکنون سه کتابخانه تخصصی «علوم و معارف حدیث»، «علوم و معارف قرآن» و «تاریخ اهل بیت علیهم السلام» و دو کتابخانه اهدایی «مرحوم استاد زنده‌یاد حاج علی اکبر غفاری» و «مرحوم استاد شادروان حجت الاسلام والمسلمین حاج شیخ علی دوانی» در پردیس تهران وجود دارد که مورد مراجعه پژوهشگران عرصه قرآن، حدیث و تاریخ اهل بیت علیهم السلام قرار دارد. اخیراً به دلیل توسعه رشته‌های دانشگاه و ایجاد رشت‌های «فقه و حقوق»، «کلام و فلسفه» و «اخلاق»، منابع مورد نیاز این رشته‌ها نیز تهیه و در اختیار دانشجویان قرار داده شده است.

بخش دیگر کتابخانه، پایان‌نامه‌های قرآنی و حدیثی است که قسمت مهمی از کار را تشکیل می‌دهد و پایان‌نامه‌های مرتبط در این رشته‌ها با اهتمام فراوان تهیه می‌شود. در بخش نشریات و مجلات تخصصی هم برخی مجلات منحصر به فرد وجود دارد که از کشورهای اسلامی برای کتابخانه فراهم می‌شوند. در مجموع، حدود ۹۵ هزار جلد کتاب از منابع به‌روز و کارآمد و مورد توجه دانشجویان و استادان در کتابخانه پردیس تهران وجود دارد.

وقتی رشته‌ای تخصصی مثل علوم حدیث راه‌اندازی می‌شود، این نیاز احساس می‌شود که کتابخانه‌ای تخصصی در زمینه حدیث نیز ایجاد شود و بر همین اساس، نگاه متولیان کتابخانه به جمع‌آوری منابع تخصصی حدیثی متمرکز می‌شود که معمولاً در کتابخانه‌های عمومی، این

ایجاد کتابخانه‌ای تخصصی با موضوع قرآن و حدیث چه مقدار ضرورت داشت؟

در تهران، کتابخانه‌های عظیمی اعم از دانشگاهی و غیردانشگاهی فراوانی وجود دارد و این فراوانی، به اعتدالی سطح علمی و فرهنگی جامعه کمک می‌کند؛ امّا این که با نگاه تخصصی بتوان کتابخانه‌ای را ایجاد کرد، خیلی ارزنده است.

در تهران، کتابخانه‌های عظیمی اعم از دانشگاهی و غیردانشگاهی فراوانی وجود دارد و این فراوانی، به اعتدالی سطح علمی و فرهنگی جامعه کمک می‌کند؛ امّا این که با نگاه تخصصی بتوان کتابخانه‌ای را ایجاد کرد، خیلی ارزنده است.

معمولاً در کتابخانه‌های عمومی، این

نگاه وجود ندارد.

به طور نمونه در کتابخانه تخصصی حدیث و قرآن منابعی وجود دارد که می توان گفت در هیچ یک از کتابخانه های شهر بزرگ تهران موجود نیست؛ چون تهیه کنندگان این کتابخانه به این امر اهتمام دارند که تمام منابع مرتبط با حدیث و قرآن را تهیه کنند.

این خلأ در تهران کاملاً محسوس بود. وقتی دانشکده ای با آن اهداف بلند ایجاد می شود، باید ابزار کار مناسب نیز برای آن تهیه شود و مهم ترین ابزار یک دانشگاه، ایجاد کتابخانه ای کامل و جامع است که نیاز دانشجو و استاد را در آن رشته بر طرف کند و چون چنین مجموعه ای در تهران وجود نداشت، حضرت آیت الله ری شهری، این کار را بنیان نهاد که کار بسیار ارزنده ای است.

به نظر شما مهم ترین ویژگی کتابخانه پردیس تهران چیست؟

مهمترین خصوصیت کتابخانه از نظر من، که از خادمین کتابداران و کتاب شناسان هستم، روزآمد بودن منابع کتابخانه است. هر منبعی در داخل و خارج کشور چاپ شود که مرتبط با قرآن، حدیث و تاریخ اهل بیت علیهم السلام باشد، با فاصله اندکی تهیه می شود و در اختیار علاقه مندان قرار می گیرد. الان کتاب های چاپ ۲۰۱۵ میلادی، ۱۴۳۶ هجری قمری و ۱۳۹۴ هجری شمسی در کتابخانه فراوان تهیه شده است.

آیا کتابخانه های دیجیتال و مجازی می توانند جایگزین کتابخانه های فعلی شوند؟

کم کم با گسترش شبکه های مجازی

باید به سمت ایجاد کتابخانه دیجیتال برویم تا در آینده، تمام علاقه مندان به کتاب حتی بتوانند از راه دور نیز از منابع کتابخانه استفاده کنند. ما نمی توانیم از این امر غافل شویم. ضمن این که به تهیه منابع چاپی باید اهتمام داشته باشیم، از کتابخانه مجازی هم نباید غافل شویم.

من فکر می کنم شبکه های مجازی نمی توانند چاپ و نشر کتاب را به طور کامل به حاشیه ببرند؛ این شبکه ها می توانند عرصه خوب و موفقی را برای کتاب های مجازی تعریف کنند؛ ولی نمی توان تصور کرد که دیگر به کتاب کاغذی احتیاج نداشته باشیم.

به طور مثال رسانه ها و مطبوعات کشور تقریباً روی سایت های اینترنتی نیز وجود دارد و دسترسی به اینترنت هم در این زمان، کار مشکلی نیست؛ ولی باز هم بازار روزنامه ها پر رونق است. با همه این مسائل، بعید به نظر می رسد که یک زمان بیاید که مردم به این کتاب های فیزیکی احتیاج نداشته باشند.

توصیه ای دلسوزانه به دانشجویان و پژوهشگران بفرمایید.

من خودم را قابل نمی دانم که دیگران را توصیه کنم. واقعیت امر این است که نرخ مطالعه در کشور ما خیلی بالا نیست و کمی نگران کننده است. تولید کتاب، فکر و اندیشه، نسبتاً خوب است؛ ولی متأسفانه، نرخ مطالعه، خوب نیست. ما از اهل پژوهش، استادان و دانشجویان انتظار داریم بیشتر به سمت کتاب بیایند.

منابع خوبی در کتابخانه پردیس تهران دانشگاه قرآن و حدیث وجود

دارد که از علاقه مندان به پژوهش و تحقیق دعوت می شود از این منابع ارزشمند استفاده کنند.

جامعه ای رشد پیدا می کند که از نرخ مطالعه بالایی برخوردار باشد. کشورهایی که از نظر کتاب فقیر هستند، از نظر علمی و تکنولوژی هم فقیر می شوند. عشق و علاقه به کتاب در ضمیر و نهاد ملت ایران وجود دارد و به مشوق هایی نیازمند است که استادان، دانشجویان و پژوهشگران بیشتر به سمت کتاب روی آورند.

ویک پیشنهاد:

خوب است کتابخانه ها با برنامه ریزی مناسب در روزهای تعطیل هم باز باشند و به مراجعان خدمت رسانی کنند و حتی ساعت فعالیت کتابخانه را نیز در روزهای عادی افزایش دهند.

حتماً برخی از مردم می خواهند ساعتی از روزهای تعطیل خود را در کتابخانه و به مطالعه بگذرانند. اینها عواملی است که باعث می شود مردم جامعه به کتاب خواندن تشویق شوند و کتاب خوانی به یک فرهنگ عمومی تبدیل شود.

در پایان از همه عزیزانی که در شکل دادن این کتابخانه سهم داشتند، از حضرت آیت الله ری شهری، ریاست دانشگاه قرآن و حدیث، حجت الاسلام و المسلمین آقای قائمی، رییس پردیس تهران، مسئولان و کارکنان کتابخانه، و از دانشجویان عزیز که در نگهداری این سرمایه ارزشمند کوشا هستند، تشکر می کنم. به امید روزی که ملت ما به یک ملت کتاب خوان، کتاب دان و دانشمند تبدیل شوند!

گردهمایی نمایندگان مرکز آموزش الکترونیکی دانشگاه قرآن و حدیث در قم

عمومی سازی علم، مهم ترین وظیفه مؤسسه دارالحدیث

گردهمایی مسئولان نمایندگی های مرکز آموزش الکترونیک دانشگاه قرآن و حدیث از سراسر کشور به همت مرکز آموزش الکترونیک علمی. فرهنگی دارالحدیث در قم برگزار شد.

این گردهمایی، با هدف پیشبرد اهداف مرکز آموزش الکترونیک دانشگاه قرآن و حدیث، با حضور رئیس دانشگاه قرآن و حدیث آیت الله محمد، ری شهری، حجت الاسلام و المسلمین عبدالهادی مسعودی، حجت الاسلام و المسلمین مهدی غلامعلی رئیس مرکز آموزش الکترونیک و مدیران نمایندگی های سراسر کشور برگزار شد.

در ابتدای این گردهمایی، مسائل، نکات ضروری و کاستی ها از سوی مسئولان نمایندگی ها به صورت انتقادی مطرح شد. در ادامه این برنامه، حجت الاسلام و المسلمین عبدالهادی مسعودی، قائم مقام دانشگاه قرآن و حدیث طی سخنانی بیان داشت: بخشی از روزی های انسان به صورت معنوی تحقق می یابد، به خصوص علم که انتشار و عمومی سازی آن، یکی از رسالت های بسیار حساس کسانی است که به گوهر نایاب دانش و حکمت دست یافته اند.

وی تصریح کرد: وظیفه

نمایندگی های سراسر کشور به طور مستقیم در راستای ترویج دانش و عمومی سازی علم است. روایت است که امام صادق علیه السلام خطاب به فضیل بن یسار می فرماید: «می نشینید و با من مجالس علمی را دوست دارم؛ اما در آن، امر ما اهل بیت علیهم السلام را احیا کنید».

حجت الاسلام و المسلمین مسعودی، ضمن ابراز خرسندی از آشنایی با مدیران نمایندگی های سراسر کشور افزود: امروز به مدد خداوند متعال از نزدیک شاهد مراتب دلسوزی و زحمات بی وقفه مدیران نمایندگی های دانشگاه قرآن و حدیث بودم و این را برای خود مایه مباهات و افتخار می دانم.

قائم مقام دانشگاه قرآن و حدیث با بیان وجود نیروی بالقوه بسیار خوب در مؤسسه علمی. فرهنگی دارالحدیث گفت: بسیاری از دغدغه های مسئولان نمایندگی ها قابل رسیدگی در حد بسیار مطلوب است. الحمدلله مشکل حل نشدنی و غیر قابل رسیدگی در این مجموعه نداریم.

وی تأکید کرد: با عنایت خاص ریاست مؤسسه از ابتدا تا کنون، که به همه قسمت های مؤسسه به ویژه

بخش الکترونیک داشتند. و نیز با همت دکتر احمد غلامعلی. که نیمی از عمر خویش را در دارالحدیث قم هزینه کردند. افزون بر فعالیت های دلسوزانه و خالصانه مدیران گذشته، بر این پایه استوار، بنای رفیعی را گذاشته ایم که این شاء الله ثمرات این تلاش های شبانه روزی را به زودی، شاهد خواهیم بود.

در پایان، لوح و نشان مرکز آموزش الکترونیک توسط رئیس این مؤسسه به سید جلال حسینی، مدیر نمایندگی مشهد مقدس، به دلیل جذب حداکثری دانشجو در کشور و فعال ترین نمایندگی در زمینه ترویج و انتقال مفاهیم علوم اهل بیت علیهم السلام اهدا شد.

همچنین حکم و نشان مرکز آموزش الکترونیک به عنوان نماد نمایندگی دانشگاه به سایر نمایندگی ها اهدا شد. طرح مسائل و نکات ضروری از سوی مسئولان نمایندگی ها، برگزاری کارگاه های آموزشی و توجیهی، زیارت حرم مطهر حضرت فاطمه معصومه علیها السلام و مسجد مقدس جمکران، از جمله برنامه های دیگر این نشست یک روزه بود.

برگزاری نشست آموزشی مرکز آموزش الکترونیکی دانشگاه قرآن و حدیث با مدیران گروه‌های علمی دانشگاه

جلسه آموزشی مرکز آموزش الکترونیکی با مدیران گروه‌های علمی دانشگاه با حضور حجت الاسلام دکتر مهدی غلامعلی در دانشگاه قرآن و حدیث قم برگزار شد. سرپرست اداره کل آموزش و پژوهش در خصوص موارد دستور جلسه گفت: بهینه‌سازی چگونگی استفاده بهتر آموزشی از استادان و آموزشیاران و طراحی و تحویل سؤالات پایان ترم دروس از مواردی بود که اعضای حاضر، نقطه نظرها و پیشنهادهای خود را ارائه کردند و با هم به بحث و گفتگو پرداختند.

ایشان در باره تصمیم‌گیری صورت گرفته در خصوص ارتقای آموزشیاران توانمند تشریح کرد: آموزشیارانی که به تشخیص مدیران محترم گروه‌های علمی، توانایی ارائه درس را داشته باشند، از سطح آموزشیار فراتر می‌روند و به عنوان استاد آموزشیار به همکاری

بازبینی شود و به جهت برنامه‌ریزی بهتر برای تعیین استادان ارائه، در اختیار مدیران گروه‌های علمی قرار گیرد. حسین پناهی با اشاره به تصمیم‌گیری جدید این جلسه در خصوص تحویل سؤالات طراحی شده بیان کرد: به منظور تحویل سؤالات از استادان ارائه،

خودشان ادامه خواهند داد.

وی اضافه کرد: به منظور افزایش توان فنی استادان ارائه، تصمیم بر این شد که کلاس‌های آموزشی به صورت آنلاین برگزار شود. سرپرست اداره کل آموزش و پژوهش اظهار کرد: با توجه به سیاست جدید مرکز در موضوع آموزشیاران، تصمیم گرفته شد که شرح وظایف آموزشیاران،

مقرر گردید نماینده‌ای از سوی مرکز به مدیران و معاونان گروه‌های علمی معرفی شود تا سؤالات پس از طراحی، مستقیماً تحویل نماینده مرکز شود. سرپرست اداره کل آموزش و پژوهش در پایان خاطر نشان کرد: در این جلسه مصوب شد تصحیح سؤالات تشریحی بر عهده خود استاد و یا نماینده معرفی شده از سوی ایشان باشد.

برگزاری نشست الگوی تنظیم رغبت و فرآیند تأثیرگذاری آن بر سلامت روان

در نشست علمی با عنوان «الگوی تنظیم رغبت و فرآیند تأثیرگذاری آن بر سلامت روان» که به همت معاونت پژوهش دانشگاه قرآن و حدیث برگزار شد، استاد حمزه عبدی اظهار داشت: روان‌شناسان، موضع‌گیری‌های متفاوتی نسبت به بررسی دین در حوزه علم روان‌شناسی داشته‌اند. آنچه بیشتر مورد توجه است ذکر نظریاتی است که مذهب را به عنوان یک موضوع مستقل و حائز

اهمیت، مورد توجه قرار داده است. وی تصریح کرد: علم روان‌شناسی طی یک قرن گذشته، نسبت به پدیده مذهب، موضع‌گیری‌های بسیار متفاوتی داشته است. اگر چه ویلیام جیمز و استانی هال به عنوان متقدمان روان‌شناسی در امریکا نسبت به مطالعه دین توجه خاصی داشتند؛ اما روند مطالعات روان‌شناسی در غرب و خصوصاً آمریکا، حاکی از عدم توسعه رغبت‌های

متقدمان توسط متأخران است. وی افزود: آنچه مهم است این است که انسان باید به چه چیزی دل ببندد. از دیدگاه دین، یکی از عوامل واکنش منفی، رغبت و دل‌بستگی به دنیاست. اگر رشته علاقه انسان به دنیا گره خورد، وابستگی‌ای به وجود می‌آید که فقدان آن موجب بی‌تابی و حسرت شدید می‌شود. وی با بیان این که ممکن است یک

فرد، دیندار نباشد، ولی دین‌شناس باشد، گفت: زبان مشترک بین علوم روان‌شناسی در مقیاس بین الملل، مطرح کردن دین از حیث «فرهنگ» است. بسیاری از موضع‌گیری‌های متعصبانه در پژوهش‌های دینی، موجب دافعه از اسلام ناب است.

وی خاطر نشان کرد: در مباحث علوم انسانی و اسلامی باید با لطافت، دقت و رفتاری نشئت گرفته از اسلام ناب محمدی صلی الله علیه و آله، زمینه لازم را برای جذب دیگرانسان هافراهم کرد. در روان‌شناسی اسلامی، عمدتاً شئونات مختلف رفتار دینی، مورد بررسی قرار می‌گیرد.

عبدی ابراز داشت: روان‌شناسی دین، آمیخته‌ای از تأثیرات متن اصلی دین و آیین‌های دینی است. آیین‌های دینی، مجموعه‌ای از آداب و رسوم مذهبی است که با عنوان دین در جامعه مرسوم است؛ اما در متون دین به صراحت

دلایل آن بیان نشده است. وی خاطر نشان کرد: بخش عمده دینداری مرسوم در جامعه امروز، متأثر از آیین‌های مذهبی است، حال آن که در حوزه درمان و مداخلات، بخش چشمگیری از پژوهش‌های علمی، از متن اصلی دین استخراج می‌شود.

وی در پایان بیان داشت: روان‌شناسی دینی، نوعی از روان‌شناسی است؛ یعنی یک مکتب ویژه است. همیشه باید با یک نگاه منتقدانه به نتایج، آثار و خروجی روان‌شناسی غرب بنگریم و محصول نهایی را بر مبنای دیدگاه‌های دینی خود عرضه کنیم و آنها را بسنجیم.

برگزاری مراسم گرامیداشت هفته بسیج در پردیس تهران

امریکایی‌ها برگزار می‌کنند. حجت الاسلام والمسلمین کاظم سلیمانی اضافه کرد: مردم نمی‌دانستند که ایران نیز قربانی بمب‌های شیمیایی آمریکا بوده است.

این استاد حوزه و دانشگاه در بخش دیگری از سخنان خود افزود: دو جبهه حق و باطل یا توحید و طاغوت از همان ابتدا وجود داشت و اوج آن در کرپلا بود و اینها قهرآدر جبهه توحید نبودند و جبهه توحید و طاغوت، تمامی ندارد.

وی در ادامه افزود: دشمنان می‌خواهند با تغییر ذائقه مردم ایران نیز حوادث جنگ تحمیلی را به فراموشی بسپارند و از یاد ببرند که در این جنگ، چه بلایی بر سر مردم آوردند.

حجت الاسلام والمسلمین سلیمانی افزود: بسیجیان در دوران جنگ، در اوج سختی‌ها غربت و ایستادگی کردند و نگذاشتند یک لحظه، این جبهه

طاغوت راحت باشد و برای این که مفهوم بسیج به ما برسد، خون دل‌ها خورده شده و اشک از چشمان مادران فراوانی سرازیر شده است.

وی در بخش پایانی سخنان خود خطاب به دانشجویان پردیس تهران خاطر نشان کرد: اگر امروز به اتفاقات و حوادث سوریه و عراق نگاه کنیم، پی خواهیم برد که این عزتی که امروز در کشورمان شاهد آن هستیم، حاصل خون شهیدان و بسیجی‌های دوران دفاع مقدس است.

بخش کلیپ سخنان مقام معظم رهبری در دیدار با بسیجیان در سال ۹۲ از دیگر برنامه‌های این مراسم بود.

برگزاری مراسم گرامیداشت روز دانشجو در پردیس تهران دانشگاه قرآن و حدیث

مراسم گرامیداشت روز دانشجو، در تاریخ شانزدهم آذرماه با حضور و سخنرانی آقای دکتر محمدحسین صفارهرندی، عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام و با حضور ریاست، مسئولان و جمعی از دانشجویان پردیس تهران در تالار شیخ مفید این مجموعه دانشگاهی برگزار شد. در این برنامه، دکتر صفارهرندی طی سخنانی به تبیین فلسفه نام گذاری شانزدهم آذر به نام روز دانشجو و بررسی معظّم رهبری را نصب العین خود قرار دهند و به آنها عمل کنند. علی محمدی، سرپرست معاونت فرهنگی و دانشجویی پردیس تهران نیز در بخش نخست این برنامه، فرار سیدن شانزدهم آذر و روز دانشجو را به دانشجویان تبریک گفت و این برنامه در ادامه با شعرخوانی شاعر آیینی، سید حمیدرضا برقی و پخش کلیپی از توصیه‌های مقام معظم رهبری به دانشجویان همراه بود.

سیر تطوّر جریانات و جنبش‌های دانشجویی تا به امروز پرداخت. در این مراسم، حجت الاسلام و المسلمین مهدی قائمی، رییس پردیس تهران، طی سخنانی با تبریک فرارسیدن روز دانشجو، یاد و خاطره شهدای شانزدهم آذرماه را و همچنین دانشجویانی را که در جریان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی به شهادت رسیدند، گرامی داشت. وی در ادامه سخنان خود از دانشجویان خواست توصیه‌های مقام

در ادامه مراسم، از دانشجویان برتر در عرصه‌های آموزشی، پژوهشی و فرهنگی با اهدای لوح تقدیر و جوایز تجلیل و قدردانی شد. در این برنامه دکتر صفارهرندی طی سخنانی به تبیین فلسفه نام گذاری شانزدهم آذر به نام روز دانشجو و بررسی سیر تطوّر جریانات و جنبش‌های دانشجویی تا به امروز پرداخت. در این مراسم حجت الاسلام و المسلمین مهدی قائمی، رییس پردیس تهران طی سخنانی با تبریک

برگزاری نشست نقد و بررسی کتاب «روان‌شناسی در قرآن»

نشست نقد و بررسی کتاب «روان‌شناسی در قرآن» به همت معاونت فرهنگی دانشگاه قرآن و حدیث، با حضور حجت الاسلام و المسلمین دکتر محمد کاویانی، عضو هیئت علمی پژوهشگاه حوزه و دانشگاه (مؤلف کتاب)، دکتر فرید براتی عضو هیئت علمی دانشگاه قرآن و حدیث در تالار شیخ صدوق این مؤسسه برگزار شد.

در ابتدا این نشست علمی حجت الاسلام والمسلمین دکتر محمد کاویانی در خصوص انگیزه خود از تألیف این کتاب اظهار داشت: در تفکر اسلامی عقیده بر این است که ویژگی‌های منحصر به فرد انسان و ساختار زندگی وی، به گونه‌ای است که برای رفتارهای اجتماعی و فردی خویش و همچنین برای سعادت ابدی نیازمند راهنمایی الهی و قوانین و ضوابطی است که از سوی خداوند متعال توسط وحی تأمین گردد.

حجت الاسلام و المسلمین کاویانی افزود: از تدوین روان‌شناسی به عنوان یک علم، مدت زمان زیادی نمی‌گذرد و در این فاصله، تحقیقات چشمگیری صورت پذیرفته است و نتایج گران‌بهایی در اختیار محققان قرار گرفته است؛ اما انسان هنوز بسیاری از علوم ضروری را نیاموخته است و علی‌رغم کوشش‌های فراوان که در زمینه‌های تعلیم، تربیت و پرورش انسان‌ها به عمل آمده هنوز جرائم، انحرافات و مشکلات روحی و روانی وجود دارد و در برخی موارد به صورت

روزافزون، رو به گسترش است. عضو هیئت علمی پژوهشگاه حوزه و دانشگاه گفت: بدیهی است که اساسی‌ترین منبع و سند دینی که به اعتقاد مسلمانان حتی کلمات و الفاظش نیز، عین کلمات و الفاظ خداوند متعال می‌باشد همان قرآن کریم است، این کتاب آسمانی به منظور دست‌یابی به خودشناسی و رشد شخصیت و ارتقای نفس آدمی به مدارج کمال انسانی، مناسب‌ترین و بهترین راهی را که بتواند زمینه خوشبختی دنیا و آخرت را فراهم کند به وی نشان داده است.

وی تأکید کرد: بسیاری از آیات قرآنی حاوی دستورها و سفارش‌هایی در زمینه‌های گوناگون است که در آرامش روانی و روحی انسان، تأثیر مثبت داشته است و موجب رفع اضطراب و نگرانی‌های بشری می‌شود و در نهایت، او را به تعادل می‌رساند. در ادامه نشست نقد و بررسی کتاب «روان‌شناسی در قرآن» دکتر فرید براتی، عضو هیئت علمی دانشگاه قرآن و حدیث در خصوص نقدهای وارد بر این کتاب اظهار داشت: با توجه به این که در زمینه روان‌شناسی افراد کم‌تجربه و ناشناس در فضای مجازی و اینترنت برای استفاده عموم منتشر می‌شود، از زحمات و تلاش‌های حجت الاسلام و المسلمین دکتر کاویانی، کمال تشکر و قدردانی را دارم؛ زیرا در محیطی کاملاً آموزشی و پژوهشی، این کتاب ارزشمند را برای اهل دانش قلم زدند. وی تصریح کرد: منابع کتاب «روان‌شناسی در قرآن»، شامل ۱۲۹ منبع فارسی و پانزده منبع انگلیسی است. متأسفانه در این کتاب، اشتباهات ویراستاری متعددی وجود دارد که امید است در چاپ‌های بعدی، این اشکالات، جهت سهولت در فهم برای عموم رفع گردد. دکتر براتی اذعان داشت: اهداف تخصصی روان‌شناسی اسلامی از نظر کاربرد با اهداف تعیین شده در روان‌شناسی معاصر، بسیار متفاوت است و این موضوع در این کتاب، به صورت عکس بیان شده است، به گونه‌ای که نویسنده، تفاوت

چندانی برای روان‌شناسی اسلامی و روان‌شناسی معاصر قائل نشده است که در حقیقت، این خلاف واقع است. وی ابراز داشت: روان‌شناسی معاصر یا بهتر بگوییم رفتارشناسی کیفیت رفتار موجودات (ارگانیزم)، با استفاده از روش‌های علمی، بررسی و تحقیق می‌شود. برای روان‌شناسی یک تعریف کلی ذکر می‌کنیم تا بتواند از جمیع جهات جوابگوی نظریات مطالعه علمی رفتار باشد. روان‌شناسی

از دیدگاه اسلام، عبارت است از بررسی عامل حیات و آثار حیاتی طبق آموزش‌های الهی و پیشوایان اسلام. از آن جا که روان، یکی از آثار و نشانه‌های خداوند است، در حقیقت، علم روان‌شناسی، عهده‌دار بیان و تفسیر یکی از نشانه‌های خداوندی است و تحقیقات علمی مربوط به روح و روان نیز می‌تواند به عنوان یک برداشت اسلامی و الهی مورد استفاده قرار گیرد. وی در پایان خاطر نشان کرد: نباید

مکتب روان‌شناسی اسلامی در متون و منابع دینی را با نگاه تقلیدی از روان‌شناسی معاصر تفسیر و معنا نمود. پس از گذشت سی سال از انقلاب اسلامی ایران، عدم ارائه یک بسته کامل روان‌شناسی اسلامی بر طبق مکتب پویا و جاودان تعالیم اهل بیت علیهم‌السلام، بزرگ‌ترین ضعف در تحصیل علوم انسانی و اسلامی حوزه و دانشگاه است.

برگزاری ششمین همایش حدیث پژوهش و سومین جشنواره انتخاب پژوهشگر برتر

در تاریخ بیست و پنجم آذرماه، آیین اختتامیه ششمین همایش حدیث پژوهش در راستای تقویت جنبه‌های پژوهشی، ارتقای توانمندی‌های علمی دانشجویان و استادان، حمایت از تحقیقات و تألیف و تولید آثار علمی و قرآنی با حضور آیت الله ری شهری، رئیس مؤسسه علمی، فرهنگی دارالحدیث، حجت الاسلام و المسلمین عبدالهادی مسعودی، قائم مقام ریاست دانشگاه قرآن و حدیث، و حجت الاسلام و المسلمین دکتر رضا برنجکار قائم مقام ریاست پژوهشگاه قرآن و حدیث، در تالار علامه مجلسی مؤسسه دارالحدیث برگزار شد.

در بخش نخست این همایش، استاد مصطفی دلشاد تهرانی، عضو هیئت علمی دانشگاه قرآن و حدیث و مدیر گروه نهج البلاغه پردیس تهران در خصوص پژوهش و فضای آن سخنرانی کرد و به موضوع شخصیت پژوهش پرداخت و گفت: پرورش

شخصیت پژوهش را علاوه بر پرورش آن حفظ کنیم. وی در ادامه به بیان ارزش‌ها و نگاه ارزشی صحیح به پژوهش پرداخت و افزود: بیان ارزش‌های حقیقی جامعه اسلامی، گرایش‌ها و جهت‌دهی به

علمی انجام دهد باید توجه لازم به این لوازم داشته باشد. پس از آن، حجت الاسلام و المسلمین سید حمید حسینی، معاون پژوهشی دانشگاه قرآن و حدیث، گزارشی از اهداف، مراحل و روند برگزاری این همایش ارائه کرد. در بخش دیگر از این همایش، سه نفر از دانشجویان برگزیده دانشگاه به در ادامه همایش، آیت الله ری شهری، رئیس دانشگاه و پژوهشگاه قرآن و حدیث سخنرانی کرد. همچنین دکتر رضا برنجکار از وضعیت پژوهش در پژوهشگاه قرآن و حدیث،

گزارشی ارائه نمود. خاطر نشان می‌شود در خاتمه این همایش، از ارائه‌کنندگان مقالات برتر و دکتر مصطفی دلشاد تهرانی، چهره برتر پژوهشی در حوزه قرآن و حدیث و همچنین سه نفر از استادان دانشگاه قرآن و حدیث با اهدای تندیس و لوح یادبود، تجلیل و قدردانی شد. شایان ذکر است در این همایش، تعداد هشتاد مقاله ارائه شد که پس از ارزیابی و داوری آنها توسط استادان دانشگاه قرآن و حدیث، نفرات برتر در چهار عرصه: تفسیر، حدیث، کلام، اخلاق و نهج البلاغه معرفی شدند. اسامی استنادی که از آنها در این

- برنامه تقدیر به عمل آمد:
- حجت الاسلام والمسلمین دکتر عباس پسندیده
  - حجت الاسلام والمسلمین دکتر رسول رضوی
  - جناب آقای دکتر مهدی رهبر
  - همچنین اسامی دانشجویان تقدیر شده عبارت است از:
  - رتبه اول: نجمه کمالی نیا؛
  - رتبه دوم: سمانه فتوحی؛
  - رتبه سوم: محمدعلی موحدی؛
  - رتبه چهارم: علیرضا آزادی؛
  - رتبه پنجم: مزگان کلاچاهی ثابت

معرفی شیعه در جهان امروزی توسط وهابیت و بهائیت!

دکتر محمد دولتی، معاون پژوهشی پردیس تهران دانشگاه قرآن و حدیث، در تاریخ بیست و سوم آذرماه در مراسم گرامیداشت هفته پژوهش در میان جمعی از دانشجویان پردیس تهران

متوجه شد که گاهی معرفی شیعه در جهان و فضای بین‌المللی، به دست وهابیت و بهائیت انجام می‌شود. دکتر دولتی در ادامه با اشاره به تفکر داعش تصریح کرد: داعش امروز به

گفت: وظیفه دانشجویان این است که برای معرفی اسلام و تشییع در امر تحقیق و پژوهش و نگارش پایان‌نامه، با غیرت دینی وارد شوند. وی بیان داشت: امروز با یک جستجوی ساده در اینترنت می‌توان

نام اسلام همان کاری را انجام می‌دهد و همان تفکراتی را دارد که وقایع سال ۶۱ هجری قمری و شهادت حضرت اباعبدالله الحسین علیه السلام را رقم زد. معاون پژوهشی پردیس تهران، اشاره‌ای به مسئولیت دانشجویان

کرد و افزود: امروزه، مسئولیت اصلی یک دانشجو و نتیجه کار او، فعالیت و مشارکت‌های پژوهشی است. دکتر دولتی در ادامه سخنان خود تصریح کرد: پیام اصلی شیعه، عقلانیت، آزادی و پاکیزگی است و از دانشجویان خواست با توکل به خدا بتوانند شیعه واقعی را به جهان معرفی کنند.

در بخش دیگری از این برنامه، کتاب «ناگفته‌هایی از اسناد خطبه‌های غدیر» توسط مؤلف کتاب، محمدعلی موحدی، دانشجوی کارشناسی ارشد رشته کلام اسلامی پردیس تهران معرفی شد.

در بخش پایانی این برنامه، از دانشجویان برتر در حوزه پژوهشی با اهدای لوح تقدیر و جوایز تجلیل شد.

حجت الاسلام والمسلمین سید حمید حسینی گفت: فضای مجازی و ارتباطات الکترونیکی می‌تواند دسترسی به کتاب را تسهیل کند و فرصت‌های بیشتری را برای انتشار و گسترش کتاب فراهم آورد. همزمان با هفته پژوهش و به مناسبت این ایام، گفتگویی با معاون پژوهشی دانشگاه قرآن و حدیث حجت الاسلام والمسلمین سید حمید حسینی انجام شده که از نظر خوانندگان محترم می‌گذرد.

در هفته پژوهش قرار داریم. در ابتدا از برنامه‌ها و فعالیت‌های معاونت پژوهشی دانشگاه قرآن و حدیث قدری صحبت بفرمایید.

معاونت پژوهشی دانشگاه مثل سایر معاونت‌های پژوهشی در مراکز آموزش عالی، وظایفی را بر عهده دارد که مهم‌ترین آنها تقویت جنبه‌های پژوهشی و توانمندی‌های علمی اعضای هیئت علمی دانشگاه و حمایت از تحقیقات، تألیفات و تولید آثار علمی است. بحمدالله در سال‌ها و دوره‌های گذشته، تلاش‌های فراوانی صورت پذیرفته و کتب و آثار علمی فاخر و ارزشمندی که بسیاری از آنها به عنوان متون درسی در دانشگاه‌های کشور مورد توجه قرار گرفته، در این معاونت تولید شده و در حال تولید است. نشریات علمی، بخش دیگری از فعالیت‌های معاونت پژوهشی دانشگاه است. تلاش ما این بوده که نشریات موجود، سامان‌دهی شوند و ارتقا پیدا کنند و زمینه‌ای برای انتشار نشریات علمی جدید در مجموعه فراهم گردد. در بخش‌های دیگری چون همایش‌ها، نشست‌های علمی و روابط پژوهشی با دیگر دانشگاه‌ها نیز اقداماتی انجام و ارتباطاتی ایجاد شده است. با وجود موانع و محدودیت‌های موجود، برای برگزاری نشست‌های علمی، پژوهشی ویژه دانشجویان و اساتید و برگزاری دوره‌ها و کارگاه‌های آموزشی ویژه دانشجویان و اساتید نیز به صورت جداگانه برنامه‌ریزی شده و برخی از آنها اجرا شده است. از آن جا که موضوع پایان‌نامه‌ها در دانشگاه قرآن و حدیث بر عهده معاونت پژوهشی قرار گرفته، در این مدت، تلاش‌هایی را برای ساماندهی و بهینه‌سازی ساختن فرایندهای آن و تدوین و بازنگری آیین‌نامه‌ها و ضوابط مورد نیاز نگارش پایان‌نامه و فرایندهای مربوط به تصویب موضوعات تا دفاع از پایان‌نامه را در دستور کار قرار دادیم تا شرایط بهتری برای دانشجویان فراهم شود. یکی دیگر از برنامه‌هایی که در حال پیگیری آن هستیم، راه‌اندازی صفحات خاص معاونت پژوهشی در پایگاه اینترنتی دانشگاه است تا این‌شاء الله مرجعی برای دسترسی دانشجویان و سایر علاقه‌مندان تحقیقات علوم اسلامی و محلّ عرضه محصولات، متون، کتب، پایان‌نامه‌های تولیدی دانشگاه، آیین‌نامه‌ها و فرایندهای اداری مورد نیاز پژوهشگران و استادان و دانشجویان باشد که امیدواریم آن

کتاب همیشه جایگاه خودش را حفظ خواهد کرد

هم به زودی به نتیجه برسد.

مهم‌ترین راه‌کارهای تشویق دانشجویان به امر تحقیق و پژوهش چیست؟

برای تشویق دانشجویان به پژوهش، زمینه‌ها و برنامه‌های متعددی لازم است که بخش عمده آن به روش‌های آموزشی و نوع تعامل استادان با دانشجویان باز می‌گردد؛ چرا که اگر از ابتدا مبنای تعلیم و تربیت ما توجه به شکوفایی خلاقیت دانشجویان و تشویق آنان به کشف مطالب و نوآوری باشد، توانمندی و جرئت کار علمی را در آنان ایجاد خواهیم کرد. با این حال در شرایط موجود و برای ارتقای دانشجویانی که با روش‌های سنتی و غیر خلاقانه رشد کرده‌اند نیز باید برنامه‌هایی داشت. یکی از مهم‌ترین اقدامات در این زمینه، ارتقای کلاس‌های روش تحقیق است که به عنوان واحد درسی موظف در دانشگاه ارائه می‌شود. ساماندهی فرایندهای مربوط به اقدامات پژوهشی از جمله: نگارش مقالات، انتشارات آن در نشریات و تدوین پایان‌نامه‌ها نیز از جمله اقداماتی است که باید

انجام پذیرد تا شرایط برای تحقیقات دانشجویان، آماده‌تر و آسان‌تر باشد. علاوه بر آن، برگزاری نشست‌ها و کارگاه‌هایی که توانمندی دانشجویان را در زمینه‌های پژوهشی ارتقا دهد نیز می‌تواند آنها را نسبت به تحقیقات علمی، تشویق و ترغیب کند. امیدوارم در آینده، شاهد برگزاری بیشتر مسابقات، جشنواره‌ها، همایش‌ها و دیگر فعالیت‌هایی باشیم که در این زمینه تأثیرگذار باشد و مشارکت بیشتر دانشجویان را جلب کند.

از نظر شما مهم‌ترین آسیب‌هایی که تحقیق و پژوهش را تهدید می‌کند، چه مواردی هستند؟

آسیب‌های پژوهشی، فراوانند؛ ولی شاید بتوانیم در یک دسته‌بندی کلی، آنها را به آسیب‌های روشی، آسیب‌های محتوایی و آسیب‌های اخلاقی تقسیم کنیم. یکی از مشکلات جدی که در برابر پژوهش دانشجویان قرار دارد، تسلط نداشتن آنها بر روش تحقیق است و این موضوع باعث می‌شود بسیاری از زحمات و تلاش‌های فراوان آنها هدر برود. یعنی با آن که دانشجو تلاش خودش را می‌کند، اما این تلاش‌ها کمتر نتیجه می‌دهد و خروجی ندارد. در حالی که اگر با روش درست تحقیق و مراحل علمی آن آشنا باشند، بسیاری از کارها تسهیل می‌شود و موانع فراوانی از سر راه آنها برداشته می‌شود. در بخش محتوایی نیز آسیب‌هایی جدی وجود دارد که عمده آن به تسلط نداشتن بر موضوع، پیشینه و ادبیات آن باز می‌گردد. در جنبه‌های اخلاق پژوهش

نیز آسیب‌هایی جدی وجود دارد که متأسفانه با گسترش فناوری اطلاعات و ابزارهای جدید سرعت اطلاعات، رونویسی‌های بی‌ضابطه و بهره‌برداری‌های نادرست از محصول کار دیگران، امروز شاهد گسترش این آسیب هستیم و این امر باعث شده دانشجو به جای این که به توان و دانش و تلاش خودش تکیه کند، از طریق جستجو و انتقال اطلاعات دیگران، تصور می‌کند کاری پژوهشی ارائه کرده و این شرایط، ضربه‌هایی جدی به تحقیقات علمی وارد کرده است. آسیب دیگری را هم به صورت جداگانه در این زمانه شاهدیم که آن، آسیب‌های سه‌گانه یاد شده را تشدید می‌کند و آن، پایین آمدن حوصله افراد در مطالعه، مخصوصاً مطالعه متون طولانی است. یکی از دلایل تشدید این مشکل، رواج شبکه‌های اجتماعی و عادت افراد به مطالعه متون کوتاه یا تصاویر است. این عادت باعث شده وقتی با متنی طولانی یا مقاله‌ای علمی مواجه می‌شوند، از خواندن آن احساس خستگی می‌کنند. در نتیجه، کیفیت و عمق تحقیقات به شدت کاهش پیدا کرده است. لذا باید تلاش کنیم روحیه مطالعه و حوصله و تمرکز برای مطالعه را در خودمان تقویت کنیم تا شاهد تحقیقات عمیق‌تر و بهتری باشیم.

آیا میزان استفاده از شبکه‌های مجازی را می‌توان به سرانه مطالعه کشور افزود؟

این موضوع هم وابسته به نوع استفاده از این شبکه‌هاست. آن چیزی که امروز شاهدیم که عمدتاً استفاده‌های پراکنده و تفریحی و سرگرمی و امثال اینهاست، آن را نمی‌شود در آمار مطالعه به حساب آورد؛ اما اگر منظور آن استفاده‌های هدفمند و با برنامه‌ای

است که برخی از افراد از این شبکه‌ها دارند و برنامه‌های علمی و مطالعاتی بسیار مفیدی را در این شبکه‌ها تعریف و پیگیری می‌کنند، حتماً این نوع استفاده‌ها جزو آمار مطالعات بسیار خوب به حساب می‌آید.

شما فکرمی‌کنید شبکه‌های اجتماعی می‌تواند نشر کتاب را به حاشیه ببرد؟

کتاب همیشه جایگاه خودش را حفظ خواهد کرد. فضای مجازی و ارتباطات الکترونیکی می‌تواند دسترسی به کتاب را تسهیل کند و فرصت‌های بیشتری را برای انتشار و گسترش کتاب فراهم آورد؛ اما هیچ وقت نمی‌تواند کتاب را حذف کند و جایگزینی برای آن به حساب آید.

لطفاً توضیحی هم درباره ششمین همایش حدیث پژوهش و پیشینه برگزاری آن در دانشگاه قرآن و حدیث بیان کنید.

همان طور که می‌دانید پژوهش، یکی از ارکان مهم و اصلی کار علمی و دانشگاهی است و از یک مجموعه آموزشی دانشگاهی، این انتظار وجود دارد که در کنار فعالیت‌های آموزشی، نسبت به رشد جنبه‌های پژوهشی دانشجویانش اهتمام داشته باشد؛ چرا که محصول اصلی تلاش‌ها و برنامه‌ریزی‌های مختلفی که در یک مرکز آموزشی انجام می‌شود، عمدتاً از جنس مقالات و پایان‌نامه‌ها و عناوین پژوهشی است.

بر همین اساس، طی سال‌های گذشته، معاونت پژوهشی دانشگاه، اقدامات مختلفی را برای تشویق دانشجویان در زمینه‌های پژوهشی و ارتقای توانمندی آنها انجام داده که

از جمله آنها اقدامات طراحی و اجرای همایشی سالانه در ایام بزرگداشت روز پژوهش است که با عنوان «حدیث پژوهش» نام‌گذاری شده و تا کنون، پنج دوره از این همایش برگزار شده است. امسال نیز به یاری خداوند، شاهد برگزاری ششمین دوره این برنامه هستیم.

در سال‌های گذشته روال این بوده که طی فراخوانی، از دانشجویان خواسته می‌شد مقالات و تحقیقات خود در حوزه قرآن و حدیث را به دبیرخانه این همایش ارسال کنند و این مقالات ارزیابی می‌شد و از مقالات برتر در روز همایش، تجلیل

به عمل می‌آمد. این تجلیل، هم با تشویق و جایزه و هم با اختصاص فرصتی برای ارائه مقاله در آن مراسم انجام می‌پذیرفت. امسال هم این برنامه‌ریزی‌ها از قبل انجام شد.

در دوره جدید تلاش کردیم ضمن تقویت اقدامات قبلی، شرایطی را فراهم کنیم که از این مناسبت و اقدام بتوانیم بهره‌های بیشتری ببریم و موضوع پژوهش را در مجموعه دانشگاه قرآن و حدیث برجسته‌تر کنیم. لذا در کنار توجه به جنبه‌های پژوهشی دانشجویان، فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیئت علمی را نیز در این مناسبت مورد توجه قرار دادیم و از اساتیدی که بیشترین پژوهش‌های علمی را طی سه سال گذشته داشته‌اند نیز تجلیل کردیم.

در پایان اگر توصیه‌ای به دانشجویان

دارید بفرمایید.

همه ما باید توجه داشته باشیم که رمز اصلی پیشرفت، موفقیت و اقتدار در هر زمینه‌ای، به تحقیقات علمی وابسته است. لذا باید توجه و اهتمام بیشتری نسبت به موضوع پژوهش داشته باشیم و جهت‌گیری و حاصل تمامی آموزش‌ها و فعالیت‌های علمی و فرهنگی خود را دستیابی به تحقیقات بیشتر و تولید علم قرار دهیم. دانشجویان ما باید بدانند که

آینده علمی خودشان، کشورشان و موفقیت‌های بیشتر مکتب و مجموعه‌ای که به آن علاقه‌مند هستند و برای توفیق آن تلاش می‌کنند، به تلاش‌های علمی وابسته است. توجه به این نکته و دقت در این که تمام موفقیت‌های کشورهای پیشرفته، تنها با تکیه بر تحقیقات علمی به دست آمده، اهتمام ما را نسبت به این موضوع بیشتر خواهد کرد. امیدوارم دانشجویان خوب ما که با نیت‌های خالص برای تعظیم شعائر و فعالیت‌های تبلیغی و فرهنگی تلاش می‌کنند، با شناخت اولویت و اهمیت بیشتر فعالیت‌های علمی و پژوهشی، در این زمینه نیز سرمایه‌گذاری کنند تا این شاء الله در آینده، شاهد اعتلای بیش از پیش علوم و معارف قرآن و اهل بیت (ع) باشیم.

امضای تفاهم‌نامه همکاری ستاد مبارزه با مواد مخدر و دانشگاه قرآن و حدیث

طی نشست در دانشگاه پردیس تهران، ستاد مبارزه با مواد مخدر و دانشگاه قرآن و حدیث به مدت دو سال، تفاهم‌نامه همکاری امضا کردند.

حجت‌الاسلام و المسلمین عبدالهادی مسعودی، قائم‌مقام رییس دانشگاه قرآن و حدیث در ابتدای سخنان خود در این نشست گفت: همین که ستاد مبارزه با مواد مخدر، مستقیماً زیر نظر ریاست محترم

جمهوری است، نشان‌دهنده بزرگی این خطرو از طرفی، توجه کامل دولت و حکومت به این مسئله و قضیه است.

قائم‌مقام محترم دانشگاه قرآن و حدیث اظهار کرد: وظیفه هر عالم این است که دردهای جامعه و انسان معاصر را بشناسد و نسبت به آن بی‌تفاوت نباشد. ما هم اگر بخواهیم عالم دینی به معنای واقعی باشیم نباید نسبت به این بلای اجتماعی و خانمان‌سوز، که آمار منتشره از آن دردناک است، بی‌تفاوت و بی‌خبر باشیم.

وی در ادامه، به روایتی از پیامبر (ص) خطاب به حضرت علی (ع) اشاره کرد که می‌فرماید: اگر یک نفر را هدایت کنی، بهتر از آنچه هست که خورشید بر آن از صبح تا غروب می‌تابد.

وی با اعلام آمادگی دانشگاه برای ورود به عرصه پیشگیری از اعتیاد بیان

داشت: امروزه باید در تهاجم فرهنگی و مبارزه با آسیب‌های اجتماعی کار کرد. دانشگاه قرآن و حدیث هم خودش را از جامعه جدا نمی‌داند و تا جایی که امکان دارد، برای خدمت به نظام مقدس جمهوری اسلام تلاش دارند.

طرفین به منظور تقویت فعالیت‌ها و تولید محصولات الکترونیکی و اجرای برنامه‌های قرآنی را هدف کلی این تفاهم‌نامه عنوان کرد.

جزیی در ادامه، «استفاده از امکانات و ظرفیت‌های مشترک از قبیل: توان فکری، تجربی، آموزشی، پژوهشی، کارگاهی، کتابخانه‌ای، رسانه‌ای، فنی و فضای فیزیکی و الکترونیکی در عرصه‌های پیشگیری، اطلاع‌رسانی، درمان اعتیاد، توانمندسازی و کاهش آسیب‌های ناشی از اعتیاد در بین دانشجویان»، «حمایت از تحقیق، نگارش و تولید محتوای آموزشی و نرم‌افزاری مناسب پس از نیازسنجی‌های دقیق برای کلیه گروه‌های هدف دانشگاه»، «تدوین و تألیف اسناد، مدارک علمی و محصولات فرهنگی و آموزشی و برگزاری نمایشگاه در عرصه پیشگیری»، «برگزاری دوره‌های آموزشی کوتاه‌مدت و ارائه خدمات مشاوره‌ای» و «لزوم تشکیل بانک اطلاعات در عرصه پیشگیری» را از اهم تعهدات دو مجموعه در این تفاهم‌نامه خواند.

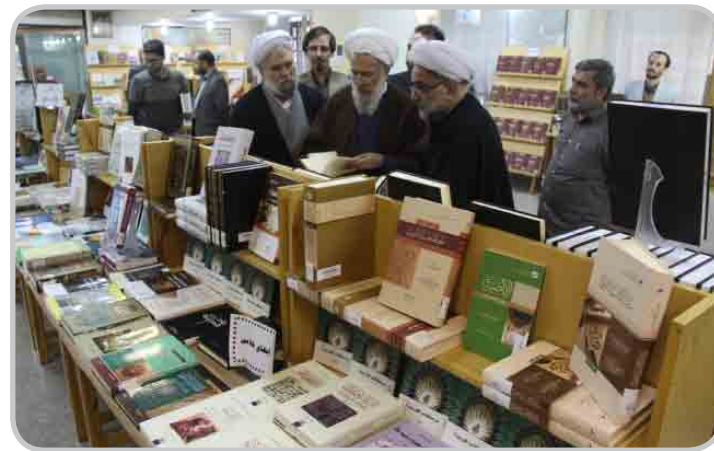

ظرفیت‌های مشترک از قبیل: توان فکری، تجربی، آموزشی، پژوهشی، کارگاهی، کتابخانه‌ای، رسانه‌ای، فنی و فضای فیزیکی و الکترونیکی در عرصه‌های پیشگیری، اطلاع‌رسانی، درمان اعتیاد، توانمندسازی و کاهش آسیب‌های ناشی از اعتیاد در بین دانشجویان»، «حمایت از تحقیق، نگارش و تولید محتوای آموزشی و نرم‌افزاری مناسب پس از نیازسنجی‌های دقیق برای کلیه گروه‌های هدف دانشگاه»، «تدوین و تألیف اسناد، مدارک علمی و محصولات فرهنگی و آموزشی و برگزاری نمایشگاه در عرصه پیشگیری»، «برگزاری دوره‌های آموزشی کوتاه‌مدت و ارائه خدمات مشاوره‌ای» و «لزوم تشکیل بانک اطلاعات در عرصه پیشگیری» را از اهم تعهدات دو مجموعه در این تفاهم‌نامه خواند.

قائم‌مقام دبیرکل ستاد به آمار اعتیاد در قشر جوان کشور اشاره کرد و افزود: یک درصد دانش‌آموزان و ۲.۶ درصد دانشجویان، مصرف‌کننده مواد مخدر هستند و با توجه به اینکه ۶۷ درصد این دانشجویان معتاد، اعلام کرده‌اند که مصرف مواد مخدر را پیش از ورود به دانشگاه و در دوره متوسطه تجربه کرده‌اند، مراکز آموزشی، نقش اساسی‌ای در پیشگیری از اعتیاد

بازدید حضرت آیت الله ری شهری از نمایشگاه تازه های کتاب پردیس تهران

حضرت آیت الله محمدی ری شهری، رئیس دانشگاه قرآن و حدیث، در تاریخ بیست و چهارم آبان ماه از نمایشگاه تازه های کتاب پردیس تهران بازدید کرد. در این بازدید، حجت الاسلام والمسلمین مهدی قائمی، رئیس پردیس تهران و حجت الاسلام والمسلمین محمدمهدی معراجی از کتاب شناسان آگاه در زمینه علوم اسلامی و جمعی از مسئولان پردیس تهران نیز حضور داشتند. در نمایشگاه تازه های کتاب پردیس

برگزاری مراسم غبارروبی مضجع شریف حضرت عبدالعظیم (ع) با حضور دانشجویان پردیس تهران

مراسم غبارروبی مضجع شریف حضرت عبدالعظیم (ع) که از شامگاه سیزدهم آبان ماه تا ساعت یک بامداد چهاردهم آبان ماه به طول انجامید، ابتدا با قرائت قرآن کریم و قرائت زیارت نامه حضرت عبدالعظیم (ع) آغاز شد و سپس مداحان اهل بیت (ع) آقایان حاج حیدر خمسه و حاج علی فراهانی، به ذکر مصائب حضرت امام حسین (ع) پرداختند. خاطر نشان می شود جمعی از والدین دانشجویان این دانشگاه نیز در این مراسم معنوی شرکت داشتند.

دیدار صمیمانه اعضای تشکل های دانشجویی پردیس تهران با حضرت آیت الله ری شهری

جمعی از اعضای تشکل های دانشجویی پردیس تهران در تاریخ دهم آبان ماه با حضرت آیت الله ری شهری، رئیس دانشگاه قرآن و حدیث دیدار کردند. حضرت آیت الله ری شهری، طی سخنانی، دیدار با دانشجویان را دیداری دوست داشتنی خواند و با استناد به حدیثی از حضرت رسول اکرم (ص) که می فرماید: «خدا جوانی را که جوانی خود را در راه اطاعت از خدا به کار گرفته دوست دارد» افزود: این شاء الله همه شما دانشجویان، مشمول این روایت هستید و بر همین اساس، خداوند به کارهای شما توفیق بیشتری عطا می کند. وی خطاب به دانشجویان گفت: شما جوانانی هستید که بهترین اوقات زندگی خود را در اطاعت از خدا به کار گرفتید و بی تردید تحصیل شما بهترین، با ارزش ترین و مهم ترین مصادیق اطاعت خداست. رئیس دانشگاه قرآن و حدیث، بالاترین مرتبه ای را که خداوند به انسان می دهد، برداشتن حجاب بین خود و بنده اش خواند و افزود: این شاء الله خداوند توفیق دهد تلاش های شما باعث شود تا این مرتبه به خداوند متعال نزدیک شوید. حضرت آیت الله ری شهری در ادامه سخنان خود، دانشجویان را به تلاش برای دستیابی به مراتب بالاتر علمی توصیه کرد تا بتوانند برای کشور مفید باشند و از دانشجویان خواست از هر کاری که باعث شود از نظر علمی ضعیف شوند، پرهیز کنند. رئیس دانشگاه قرآن و حدیث به مسئله اخلاق اشاره کرد و افزود: هر قدر انسان از نظر علمی قوی باشد، ولی از نظر اخلاقی ضعیف، نمی تواند برای کشور مفید باشد. حضرت آیت الله ری شهری در پایان سخنان خود، دانشجویان را به تلاش برای دستیابی به هر دو بُعد علمی و اخلاقی دعوت کرد و گفت: این شاء الله خداوند به همه شما کمک کند تا بتوانید از این بهترین فرصت عمر خود بهترین بهره را ببرید و آینده ای روشن در انتظارتان خواهد بود. پیش از سخنان حضرت آیت الله ری شهری، حجت الاسلام والمسلمین قائمی، رئیس پردیس تهران به معرفی جمع حاضر پرداخت و در ادامه، هر یک از مسئولان تشکل های دانشجویی، برنامه ها و فعالیت های خود را معرفی کردند.

معاونت فرهنگی و هنری مؤسسه

هیئت اعزامی مؤسسه دارالحدیث، در تاریخ هشتم آبان ماه، با نمایندۀ آیت الله سیستانی و امام جمعه کربلا، دیدار کردند و حول محور تعاملات و همکاری های آینده به گفتگو نشستند. در این جلسه، معاون فرهنگی و هنری دارالحدیث، ضمن ابلاغ سلام ریاست مؤسسه دارالحدیث به سید احمد الصافی، تازه های نشر دارالحدیث را به وی اهدا نمود.

حجت الاسلام والمسلمین سبحانی نیا، آمادگی خود را برای همکاری در زمینه آموزشی، پژوهشی، فرهنگی و انتشار آثار مشترک اعلام کرد. حجت الاسلام والمسلمین سید احمد الصافی، نمایندۀ آیت الله سیستانی و امام جمعه کربلا نیز در خصوص همکاری در حوزه پژوهش های قرآنی و علوم حدیث، همچنین تولید آثار مشترک حدیثی بویژه احیای متون روایی، تحقیق در باره کتب اربعه و چاپ آثار مؤسسه دارالحدیث در عراق، آمادگی خود را اعلام کرد.

گفتنی است، حجت الاسلام والمسلمین دکتر محمد تقی

سبحانی نیا، معاون فرهنگی و هنری مؤسسه دارالحدیث، دکتر هادی حجت، معاون آموزشی دانشگاه قرآن و حدیث و حسین پناهی، مدیر کل آموزش و پژوهش مرکز الکترونیک دانشگاه قرآن و حدیث در این دیدار حضور داشتند.

حجت الاسلام سبحانی نیامدیرعامل انتشارات دارالحدیث، در دیدار با مسؤلان «معهد القرآن الکریم» وابسته به عتبه عباسیه (علیها السلام)، ابراز امیدواری کرد در آینده نزدیک، امکان چاپ قرآن کریم منتشر شده توسط عتبه عباسیه با ترجمه فارسی فراهم شود. این قرآن به خط نسخ حمید السعدی، خطاط شیعه عراقی و از اولین نسخه های قرآن چاپ حرم مطهر عباسی است.

حجت الاسلام سبحانی نیا در این دیدار، ضمن بیان فعالیت های دارالحدیث بویژه در بخش قرآن و تفسیر، برخی زمینه های همکاری قابل اجرا میان دو طرف را خواستار شد.

هیئت اعزامی به دعوت حجت الاسلام والمسلمین سید هاشم میلانی، از مرکز اسلامی مطالعات استراتژیک

نجف نیز بازدید کردند. این مرکز از سوی عتبه عباسیه، با هدف روشنگری حرکت های تکفیری، انتشار مقالات و مجلات در باره مباحث استشراق و اسلام شناسی غیر مسلمانان، مباحث اعتقادی شیعه، جریان فکری در جامعه علمی امروز شیعه در مواجهه با استشراق و رویارویی با فرقه دیگر اسلامی و همچنین رصد کردن کانال های ماهواره ای، راه اندازی شده است.

هیئت اعزامی مؤسسه دارالحدیث در ادامه این سفر، در نشستی با مدیران انتشارات «الکفیل» تفاهم نامه همکاری امضا کردند.

این هیئت اعزامی، دوازدهم آبان ماه از کتابخانه عتبه عباسیه، بخش مخطوطات کربلا (نسخ خطی) و بیمارستان جدید تخصصی الکفیل بازدید کردند.

بیمارستان تخصصی دویست تخت خوابه «الکفیل» در حومه کربلا با تجهیزات پیشرفته، بخش های مختلف خود را برای ارائه خدمات به زائران آماده می کند.

ارتباط وثیق پدافند غیر عامل با علوم مختلف بویژه قرآن، حدیث، تفسیر، تاریخ و اخلاق

حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر محمدتقی سبحانی‌نیا در همایش «پدافند غیر عامل در آموزه‌های دینی با نگاهی به آیه نفی سبیل» گفت: پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله با مکارم اخلاق، نوعی پدافند غیر عامل داشتند. حجت‌الاسلام محمدتقی سبحانی‌نیا در این همایش، که در اداره کل تبلیغات اسلامی استان قم برگزار شد، به بررسی

مسئله‌شناسی در پدافند غیر عامل با توجه به آموزه‌های دینی پرداخت. معاون فرهنگی و هنری مؤسسه دارالحدیث با بیان این که نباید همیشه منتظر بمانیم که دشمن حمله کند و آن وقت از حریم خود دفاع کنیم، گفت: ایجاد مفهوم آفند غیر عامل برای جلوگیری از اقدامات احتمالی دشمن، ضرورت دارد.

دکتر سبحانی‌نیا با اشاره به این که پدافند غیر عامل با علوم مختلف ارتباط دارد، اظهار داشت: آفند به معنای تهاجم است که در دو معنای حمله نظامی یا غیرنظامی مانند تهاجم فرهنگی است. معاون فرهنگی و هنری مؤسسه دار

الحدیث با بیان این که پاتک، هم حمله نظامی دارد و هم غیرنظامی، افزود: اما پدافند به مفهوم دفاع است که باز هم دو مفهوم نظامی و غیرنظامی است که نظامی آن بیشتر به دفاع هوایی اطلاق می‌شود. وی با اشاره به این که پدافند، خود انواع مختلفی را در برمی‌گیرد، خاطرنشان کرد: نوع سخت پدافند، عیادت او رفتن به هنگام بیماری، او را خلع سلاح نمودند و تسلیم بزرگواری خود کردند. این، مصداق بارزی از پدافند غیر عامل یا دفاع غیر نظامی رسول خدا صلی الله علیه و آله بوده است.

معاون فرهنگی و هنری مؤسسه دارالحدیث با بیان این که در سیره همه امامان علیهم السلام، پدافند غیر عامل مشاهده می‌شود، خاطرنشان کرد: پایبندی ما بر اخلاق در حوزه سیاست برای ما نقش پدافند غیر عامل دارد که در حفظ نظام اسلامی می‌تواند منعکس شود. بنا بر این، در تاریخ و سیره، درس‌های بسیاری در خصوص موضوع همایش وجود دارد.

دکتر سبحانی‌نیا گفت: هر کسی در عرصه زندگی شخصی خود با چشم زخم و حسادت حسودان مواجه است که برای مقابله با آن، اقداماتی چون پنهانکاری، دور شدن از نظار و عدم ذکر کارهای مهم قبل از انجام دادن آنها را می‌تواند انجام دهد که این عکس‌العمل‌ها مفهوم پدافند غیر عامل را در خود جای داده است.

حجت‌الاسلام سبحانی‌نیا افزود: ما می‌توانیم با اقدامی اساسی و بنیادی، از طریق الهام از مظاهر طبیعت، بچه‌ها

را از امروز با مفهوم پدافند غیر عامل آشنا سازیم تا هم در زندگی خصوصی آنها به کار آید و هم در زندگی حرفه‌ای از آن استفاده کنند.

وی در پایان پیشنهاد کرد: باید به مفهومی به نام آفند غیر عامل توجه و برای آن ساختاری پیش‌بینی شود؛ زیرا در حمله نظامی شایسته نیست که ما ابتدا حمله کنیم. اما در حمله غیرنظامی، لازم نیست ما منتظر بمانیم که دیگران حمله کنند و ما دفاع کنیم؛ بلکه می‌توانیم آغاز کننده

باشیم تا ابتکار عمل را در دست بگیریم و دشمن را منفعّل سازیم. برای نمونه، دعوت انبیای الهی و نیز صدور انقلاب اسلامی، آفند غیر عامل بوده است.

برگزاری اولین جلسه کمیته مشترک فرهنگی مؤسسه علمی، فرهنگی دارالحدیث

با توجه به تنوع امور فرهنگی و تعدد بخش‌های مؤسسه علمی، فرهنگی دارالحدیث، اولین جلسه کمیته مشترک فرهنگی این مؤسسه با حضور معاونان و مدیران فرهنگی مؤسسه، پژوهشگاه و دانشگاه برگزار شد. این جلسه با موضوع هماهنگی و برنامه‌ریزی فرهنگی، بررسی مشکلات امور فرهنگی در مؤسسه و همچنین برنامه‌ریزی و هماهنگی هر چه بیشتر در این بخش‌ها تأکید کرد.

دکتر سبحانی‌نیا گفت: با توجه به این نکته که مؤسسه، تولیدکننده حجم بسیاری از محتوای علمی در کشور است، لازم است تا این آثار علمی در اختیار همکاران و خانواده‌های آنها نیز قرار بگیرد. همچنین حجت‌الاسلام والمسلمین بیات، معاون فرهنگی و دانشجویی دانشگاه قرآن و حدیث، آمادگی خود را برای استفاده حداکثری از ظرفیت دانشگاه قرآن و حدیث در برنامه‌ریزی و اجرای فعالیت‌های فرهنگی مرتبط با دانشجویان در مؤسسه اعلام نمود. قابل ذکر است طبق توافق، قرار شد تا هر دو هفته یک‌بار، طی جلسات منظم، برنامه‌های فرهنگی مؤسسه، برنامه‌ریزی و اجرا شود.

برگزاری پرشور مراسم اولین سالگرد تدفین شهدای گم نام مؤسسه دارالحدیث

در تاریخ بیست و ششم آبان ماه و هم‌زمان با سالروز شهادت حضرت رقیه علیها السلام، مراسم اولین سالگرد تدفین شهدای گم نام مؤسسه علمی - فرهنگی دارالحدیث با حضور مسئولان، کارمندان، دانشجویان و پژوهشگران در سالن شیخ صدوق مؤسسه برگزار شد. در ابتدای این مراسم، حجت الاسلام سید حسین آقامیری، معاون آموزشی مؤسسه روایت سیره شهداء به بیان فضایل شهدا و جایگاه آنها نزد اهل بیت علیهم السلام پرداخت و گفت: صحبت از خداوند متعال به صورت مطلق، نشانه دینداری افراد نیست؛ بلکه عدم انحراف از حق، معیار و میزان سنجش ایمان کامل است. حجت الاسلام آقامیری تصریح کرد: از زمانی که انسان پا به عرصه وجود گذاشت، جنگ میان جبهه حق و باطل، وجود داشته است و تا زمانی که دنیا برقرار باشد، مبارزه حق و باطل برقرار است. وی ابراز داشت: در جنگ تحمیلی، ۲۷ کشور، رژیم منحوس و ظالم صدام را حمایت می‌کردند. ایران در طی این هشت سال جنگ تحمیلی، از هفده ملیت مختلف، اسیر جنگی گرفت. بیشترین حمایت‌های نظامی از سوی کشورهای مذاکره کننده برای عراق بود. استاد حوزه علمیه خاطر نشان کرد: جنگ تحمیلی در زمانی که ارتش ایران از هم پاشیده شده بود، و سپاه و بسیج، هنوز شکل نیافته بودند، به این ملت ایران تحمیل شد، به گونه‌ای که صدام در نظر داشت طی سه روز، پایتخت را تصرف کند؛ اما با ایثار و جان فشانی رزمندگان جبهه اسلام، هشت سال در برابر این رژیم ستمگر مقاومت کردیم. وی گفت: کسانی که در عصر حاضر تلاش می‌کنند فرهنگ ایثار و شهادت طلبی رزمندگان اسلام را با بیان شبهه‌های غیر حقیقی، وارونه جلوه دهند، در حقیقت، مبانی انقلاب اسلامی و آرمان‌های امام راحل را باور ندارند. حجت الاسلام آقامیری با اشاره به رهنمون‌های امام راحل افزود: زمانی که دشمن از رفتار شما تعریف و تجمید

کرد باید نگران شوید. رزمندگان اسلام با شجاعت در برابر استکبار جهانی ایستادگی کردند و در این راه، از هیچ چیز فروگذاری نکردند. معاون آموزشی مؤسسه روایت سیره شهدا با اشاره به امدادهای غیبی مشهود در هشت سال دفاع مقدس، گفت: توسل رزمندگان به اهل بیت عترت و طهارت علیهم السلام معادلات نظامی استکبار جهانی را بر هم زد و سبب پیروزی شرافتمندانه ملت ایران شد. وی در پایان خاطر نشان کرد: شهیدان هشت سال دفاع مقدس، نه تنها الگویی برای آحاد مردم بویژه نسل جوان ایران هستند، بلکه سرمشق عشق برای همه جوامع بشری‌اند. فرهنگ ایثار و شهادت، سبب ترویج معارف اسلام ناب محمدی صلی الله علیه و آله و سلم در کشورهای افریقای و اروپایی است. در ادامه یکی از مداحان اهل بیت علیهم السلام به مناسبت شهادت حضرت رقیه علیها السلام و ایام سوگواری اهل بیت علیهم السلام به مداحی پرداخت و در انتهای مراسم، شرکت کنندگان با حضور در مزار شهدای گم نام مؤسسه علمی - فرهنگی دارالحدیث، با قرائت فاتحه و نثار گل، یاد این شهدا را گرامی داشتند.

علم و عمل به قرآن کریم، مایه سعادت دانشجویان و اهل دانش است

حجت الاسلام والمسلمین قدس، استاد اخلاق حوزه علمیه قم گفت: در سایه هدایت و تعلیم قرآن شکوفه جان و فطرت آدمی در هر دو بعد عقل نظری و عملی به بار می‌نشیند و بذر سجایای نیک اخلاقی در قلمرو جان انسان پاشیده می‌شود. حجت الاسلام والمسلمین هادی قدس، در تاریخ بیست و ششم آبان ماه، در کلاس اخلاق، اهمیت و جایگاه والای قرآن کریم - که در نمازخانه مؤسسه علمی فرهنگی دارالحدیث برگزار شد - اظهار داشت: اگر انسان با قرآن انس بگیرد و با این صحف آسمانی همراه باشد، متوجه می‌شود که تمامی سوره‌های قرآن کریم، راه حقیقی سعادت و نجات را با تفسیرهای مختلف برای بشریت مجسم می‌کنند. وی با بیان آیات «وَالْعَصْرُ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ» تصریح کرد: قلمرو رابطه قرآن و اخلاق، بسیار گسترده است؛ اما یکی از زیباترین جلوه‌های رابطه این دو، ارتباط و تأثیر متقابلشان در راستای جان آدمی است. حجت الاسلام والمسلمین قدس ابراز داشت: در سایه هدایت و تعلیم قرآن، شکوفه جان و فطرت آدمی در هر دو بُعد عقل نظری و عملی به بار

می‌نشیند و بذر سجایای نیک اخلاقی در قلمرو جان انسان، پاشیده می‌شود. استاد اخلاق سطوح عالی حوزه علمیه قم گفت: دانشجویان و اهل دانش باید مراقب باشند تا در پیشگاه امام عصر علیه السلام از جمله افراد دچار خسرو زیان نباشند. باید علم و عمل را با هم کسب نمود. وی خاطر نشان کرد: بهره‌مندی علمی و عملی از قرآن در سایه حکمت به معنای اخلاقی بیشتر حاصل می‌شود. مصداق آیه «إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا

و ی در پایان اظهار داشت: اگر مسلمانان این اصل را در زندگی فردی و اجتماعی خود اجرا کنند، بسیاری از مشکلات و نا به سامانی‌ها برطرف می‌شود، عقب ماندگی‌ها

جبران می‌گردد، ضعف‌ها و شکست‌ها به پیروزی مبدل می‌شود و شرّ اشرار جهان از آنها قطع می‌گردد. ایشان در پایان، به مناسبت سالروز شهادت حضرت رقیه علیها السلام، ذکر مصیبتی را نیز ایراد نمودند. گفتنی است که حجت الاسلام والمسلمین قدس از شاگردان مرحوم آیت الله بهجت بوده‌اند که به دعوت معاونت فرهنگی و هنری مؤسسه و دفتر آموزش‌های آزاد، به منظور ایراد درس اخلاق دعوت شده بودند و مورد استقبال شرکت کنندگان قرار گرفتند.

وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَّاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَّاصَوْا بِالصَّبْرِ، بزرگان دین و پیشوایان هستند؛ نمونه آن، عبادات امیر المؤمنین علیه السلام. دقایق عمر که می‌تواند صرف عبادت شود، غیر قابل بازگشت است. در روایات آمده است که خداوند، در مقابل دعای مستجاب نشده، پاداش فراوانی را در آخرت به انسان می‌دهد. حجت الاسلام والمسلمین قدس اذعان داشت: اگر چه دعوت قرآن همگانی است، اما افرادی که دارای زکات، سرعت فهم، تعقل، و صفای

راه‌اندازی ربات حدیث ویژه پیام‌رسان تلگرام

ربات حدیث ویژه پیام‌رسان تلگرام، با هدف دسترسی آسان مخاطبان به احادیث گهربار معصومان علیهم السلام، توسط مؤسسه دارالحدیث راه‌اندازی شد. ربات (هوشمان) حدیث با هدف دسترسی آسان مخاطبان به احادیث گهربار معصومان علیهم السلام، همچنین پوشش اخبار و رویدادها، در میان کاربران پیام‌رسان تلگرام در زمان و مکان، طراحی شده است. عموم مخاطبان و علاقه‌مندان به معارف اهل بیت علیهم السلام می‌توانند احادیث معصومان علیهم السلام به همراه معارف احادیث از پایگاه اطلاع‌رسانی حدیث شیعه، (حدیث نت) به

همراه امکان جستجوی حدیث در سامانه جستجوگر حدیث و تمامی اخبار، رویدادها و اطلاعات مربوط به مؤسسه علمی-فرهنگی دارالحدیث را در بر روی تلفن همراه و رایانه خود دریافت نمایند. از دیگر ویژگی‌ها و امکانات ربات حدیث عبارت است از: دریافت روزانه حدیث؛ جستجو در سامانه احادیث؛ خبرنگار حدیثی؛ اطلاعات و اخبار پژوهشی. اگر تلگرام بر روی گوشی یا رایانه شما نصب شده است، با کلیک روی لینک / telegram.me / darolhadithbot به نرم‌افزار تلگرام منتقل شوید و در صفحه باز شده،

گزینه start را انتخاب نمایید. هم‌چنین برای استفاده از صفحه اینترنتی سامانه جستجوگر حدیثی میزان، می‌توانید از نشانی mizan.hadith.net استفاده نمایید. این سامانه توسط اداره کل فناوری اطلاعات و ارتباطات مؤسسه دارالحدیث با همکاری اداره فرآوری اطلاعات، تولید و عرضه شده است. گفتنی است یکی از اهداف مهم مؤسسه، استفاده از دانش و ابزار نوین جهت نشر حداکثری معارف قرآن و اهل بیت علیهم السلام است و در این راستا نیز از پیشنهادهای سازنده شما مخاطبان گرامی استقبال می‌نماید.

انتشار و توزیع پوستر اینفوگرافیک «عاشورا؛ چرا» توسط مؤسسه دارالحدیث

معاونت فرهنگی و هنری مؤسسه دارالحدیث، نخستین اثر خود در قالب گرافیک اطلاع‌رسان (اینفوگرافیک) را به مناسبت اربعین حسینی منتشر کرد. این پوستر، با موضوع هدف‌شناسی نهضت حسینی بر اساس سخنان و

نامه‌های حضرت اباعبدالله علیه السلام با استفاده از متون معتبر تاریخی در کتاب «شهادت‌نامه امام حسین علیه السلام» تألیف آیت الله ری شهری تولید شده است. این پوستر به شکل چهاررنگ و با کیفیت گرافیکی جذاب، منتشر شده

است. هیئات مذهبی، مساجد و سازمان‌ها می‌توانند برای دریافت این اثر تبلیغی، با مؤسسه دارالحدیث (تلفن‌های ۳۷۱۷۶۲۸۴ و ۳۷۱۷۶۲۰۳ با پیش شماره ۰۲۵) تماس بگیرند

کنگره‌های دارالحدیث

دیدار اعضای شورای عالی و دست‌اندرکاران کنگره بین‌المللی سید مرتضی علیه السلام با مقام معظم رهبری

اعضای شورای عالی و دست‌اندرکاران کنگره بین‌المللی سید مرتضی علیه السلام در تاریخ بیست و پنجم آبان ماه، برای بهره‌مندی از بیانات مقام معظم رهبری، با ایشان دیدار کردند. معظم له در این دیدار، بر اهمیت شخصیت سید مرتضی در میان عالمان مسلمان به ویژه شیعه تأکید کردند و فرمودند: نفس این کار از این جهت اهمیت دارد که سید مرتضی -رضوان الله تعالی علیه- یکی از برجستگان تاریخ اسلام است، نه فقط تاریخ تشیع. وقتی ما در باره مفاخر اسلامی بحث می‌کنیم، در واقع تربیت اسلامی را توصیف می‌کنیم و هر چه از مناقب امثال سید مرتضی گفته و تدوین شود، برگشتش به حسن معارف و حوزه‌های اسلامی است. ایشان در باره اهمیت برگزاری کنگره بین‌المللی سید مرتضی و انتظارات از این همایش بین‌المللی افزودند: احیای آثار این بزرگان، کار بسیار ارزشمند و لازمی است. ما نمی‌خواهیم صرفاً تاریخ زندگی و ولادت و وفات یک شخصیت بررسی شود؛ بلکه می‌خواهیم شخصیت و اندیشه‌های ایشان تحلیل شود، هم از لحاظ تاریخی و هم از لحاظ ریشه‌شناسی علوم مختلف که در آثار این افراد ذکر گردیده است. پیش از بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی، حضرت آیت الله ری شهری، رئیس مؤسسه دارالحدیث، در بیاناتی به نقش این مؤسسه در سالیانی

چند و برگزاری چندین کنگره در باره شخصیت‌های اسلامی و تعداد آثار تحقیقی چاپ شده در این کنگره‌ها نیز اشاره نمود. در ادامه، حضرت آیت الله استادی، رئیس کنگره سید مرتضی، با اشاره به اهمیت این کنگره و فعالیت‌های علمی آن، مطالبی در باره تصحیح آثار سید مرتضی ارائه نمود. گزارش مختصری نیز از کم و کیف آثار در دست تحقیق و مقالات رسیده به کنگره توسط حجت الاسلام والمسلمین مهریزی، دبیر علمی این کنگره، به حضور مقام معظم رهبری ارائه گردید. گفتنی است در این دیدار، حضرات آیات و حجج اسلام آقایان: حسینی بوشهری، مدیر حوزه‌های علمیه کشور، اختری، رئیس مجمع جهانی اهل بیت علیهم السلام، قاضی عسکر، نماینده مقام معظم رهبری در امور حج و زیارت، نواب، رئیس دانشگاه ادیان و مذاهب، شهریار، رئیس مرکز کامپیوتری علوم اسلامی نور، لک‌زایی، رئیس پژوهشگاه علوم و فرهنگ

اسلامی، عماد، معاون پژوهشی حوزه، مسعودی، قائم مقام دانشگاه قرآن و حدیث، خالق‌پور، جانشین معاون پژوهشی جامعه المصطفی العالمیه، سبحانی‌نیا، معاون فرهنگی و هنری مؤسسه دارالحدیث، حسون، رئیس مرکز الابحاث الاعتقادیة، درایتی، مدیر تصحیح و تحقیق آثار سید مرتضی، مختاری، عضو شورای کنگره، مهدوی‌راد، عضو شورای علمی کنگره، جعفریان، عضو شورای علمی کنگره، معراجی، عضو شورای علمی کنگره، سید محمد طباطبایی و احمدی، محقق، خوش‌قلب، مدیر اجرایی کنگره، و آقایان: دکتر محقق، رئیس انجمن آثار و مفاخر فرهنگی کشور، ابراهیمی، رئیس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، علی‌اکبریان، معاون تولید آستان حضرت عبدالعظیم، خادمی، معاون کمیسیون ملی یونسکو در ایران و حکیمی، قنبری، علیزاده و سعیدی نیز حضور داشتند.

تصویب نهایی درج نام سید مرتضی علم‌الهدی، در فهرست مشاهیر سازمان یونسکو

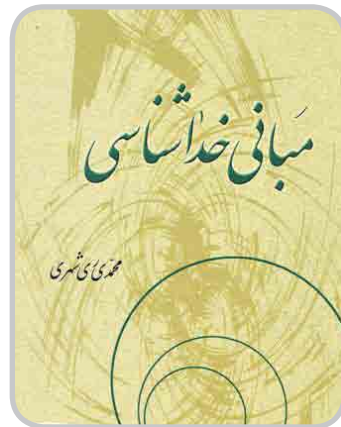
فرهنگ، علوم انسانی و اجتماعی سازمان جهانی یونسکو، جهت درج در فهرست مشاهیر یونسکو، مورد تأیید قرار گرفت و در گزارش نهایی کمیته APX سی و هشتمین کنفرانس عمومی یونسکو در نوامبر ۲۰۱۵، اعلام نهایی گردید. دکتر عبدالمهدی مستکین اشاره کرد: باتوجه به جایگاه بسیار مهم بزرگداشت مشاهیر در تقویم مشاهیر سازمان یونسکو و رقابت جدی کشورهای عضو با هدف بالا بردن توان چانه‌زنی فرهنگی و هنجارسازی در مجامع بین‌المللی، لزوم شناسایی و معرفی مشاهیر ایران و نیز برگزاری همایش‌ها، بزرگداشت‌ها و انتشار و انعکاس آموزه‌های مفاخر ایران زمین در حوزه داخلی و بین‌المللی، از اهمیت به‌سزایی در عرصه فرهنگ داخلی و جهانی برخوردار است.

درج نام سید مرتضی علم‌الهدی در فهرست مشاهیر سازمان جهانی یونسکو، به تصویب نهایی رسید. مدیر گروه فرهنگ و مسئول تهیه و تدوین پرونده‌های مشاهیر ایران با اعلام این خبر افزود: هزار و یکصد و پنجاهمین سال تولد محمد زکریای رازی، هفتصدمین سال نگارش کتاب «گلشن راز» شیخ محمود شبستری و هزار و پنجاهمین سال روز تولد سید مرتضی علم‌الهدی، پس از بررسی‌های کارشناسی دبیرخانه، شورای اجرایی و حوزه‌های

انتشارات دارالحدیث

چاپ چهارم «مبانی خداشناسی» منتشر شد

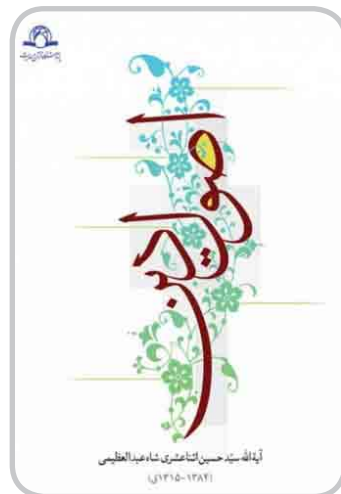
کتاب «مبانی خداشناسی» تألیف آیت الله محمدی ری شهری توسط انتشارات دارالحدیث تجدید چاپ شد. مباحث مطرح شده در این اثر، پیرامون اساسی ترین اصول عقاید اسلامی، یعنی اصل توحید و شناخت خداست. مطالب کتاب، به جز قسمتی از فصل دوم از بخش دوم آن، چند بار توسط آیت الله ری شهری از شبکه دوم سیمای جمهوری اسلامی تدریس شده و آخرین دوره تدریس آن از سال ۱۳۶۷ آغاز و در طی ۴۷ قسمت به صورت هفتگی، تحت عنوان «درس‌هایی از اصول عقاید اسلامی»

حیوانات؛ آیات الهی در آفرینش زمین؛ آیات الهی در آفرینش روز و شب؛ آیات الهی در آفرینش خورشید؛ آیات الهی در آفرینش گیاهان؛ آیات الهی در آفرینش دریا؛ آیات الهی در آفرینش کوه‌ها؛ آیات الهی در آفرینش آب؛ آیات الهی در آفرینش ابر؛ آیات الهی در آفرینش باد و باران؛ آیات الهی در آفرینش آسمان؛ شناخت خدا از طریق قلب.

کتاب «مبانی خداشناسی»، تألیف آیت الله محمد محمدی ری شهری، با شمارگان ۵۰۰، قیمت ۲۳۰۰۰ تومان، و با ۴۹۰ صفحه، توسط انتشارات دارالحدیث به چاپ رسیده است.

پخش شد و سپس به همان ترتیب برای چاپ فعلی تنظیم گردید. فصل‌های کتاب، عبارت‌اند از: شناخت خدا از طریق حس؛ شناخت خدا از طریق عقل؛ آیات الهی در آفرینش

اصول دین، تألیف آیت الله سید حسین اثنا عشری، وارد بازار کتاب شد

کتاب «اصول دین» تألیف سید حسین اثنا عشری شاه عبدالعظیمی، توسط سازمان چاپ و نشر دارالحدیث منتشر شد.

در این کتاب نفیس، آیت الله ری شهری در پیش‌گفتار به معرفی اجمالی آیت الله سید حسین اثنا عشری و انگیزه چاپ این کتاب پرداخته و سپس معرفی و شرح حال عالم جلیل القدر سید حسین اثنا عشری به قلم آیت الله رضا استادی آمده است که بخش‌هایی از آن را می‌آوریم:

زادگاهش رفته و تا پایان عمر در آن جا بوده است.

بخش‌های کتاب:

نه فصل از موضوعات مهم «اصول دین» در این کتاب بررسی شده است: فصل اول: مقدمات اصلی؛ فصل دوم: عجایب مخلوقات؛ فصل سوم: در توحید؛ فصل چهارم: عدل؛ فصل پنجم: نبوت؛ فصل ششم: خصائص التبی؛ فصل هفتم: امامت؛ فصل هشتم: معاد؛ فصل نهم: بطلان اقوال متصوفه.

در پایان، مصنف، ملحقات مربوط به این بحث را جمع‌آوری و به آن اشاره کرده است.

کتاب ارزشمند «اصول دین» به شمارگان پانصد، به قیمت سیزده هزار تومان، توسط سازمان چاپ و نشر دارالحدیث منتشر گردیده است.

یکی از مدارس تهران قریب به ده سال، به تدریس پرداخته است.

ایشان بنا بر نوشته صاحب «گنجینه دانشمندان»، در سال ۱۳۴۹ ق به قم مشرف شده و دوران رسمی طلبگی خود را آغاز کرده است. وی تا سال ۱۳۶۲ ق در حوزه علمیه قم بوده و سپس برای خدمت‌رسانی دینی به

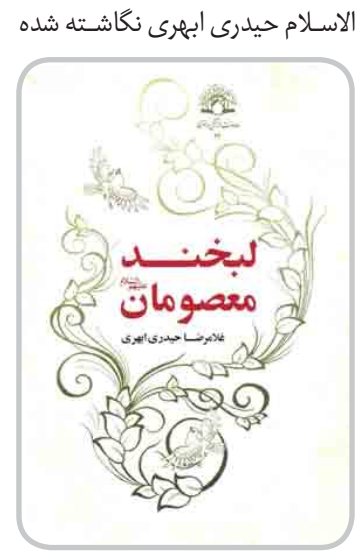

کتاب «لبخند معصومان (علیهم السلام)» به بازار نشر آمد

کتاب «لبخند معصومان (علیهم السلام)»، تألیف غلامرضا حیدری ابهری، توسط سازمان چاپ و نشر دارالحدیث منتشر شد.

یکی از نکات برجسته در سیره اهل بیت (علیهم السلام) خوش رویی آن بزرگواران است که در قالب لبخندهایی زیبا جلوه کرده است. پیشوایان معصوم ما، بسیاری از پیام‌های خود را با یک تبسم بیان کرده‌اند یا پیام خود را با لبخندی مهرآمیز قرین ساخته‌اند.

این ویژگی در سیره اهل بیت (علیهم السلام) از یک سو بیانگر اهمیت خوش رویی با مردم است و از سوی دیگر، حکایتگر روح بلند بزرگان دین ماست. کتاب یاد شده که به قلم حجت

است مجموعه‌ای از حکایت‌های مربوط به تبسم‌های درس آموز اهل بیت (علیهم السلام) است. نویسنده کتاب با بیانی روشن این

حکایت‌ها را به تصویر کشیده و در پایان برخی حکایت‌ها، نکات جالبی از مسائل اخلاقی و اعتقادی را یادآور شده است. «لبخند معصومان»، چهل و سومین اثر تولید شده در بخش مدیریت تدوین متون ترویجی معاونت فرهنگی و هنری مؤسسه علمی - فرهنگی دارالحدیث است. کتاب «لبخند معصومان» با شمارگان ۱۰۰۰، قیمت ۵۰۰۰ تومان، توسط انتشارات دارالحدیث منتشر شده است.

انتشار کتاب «زندگی دوزخیان» برگرفته از کتاب «بهشت و دوزخ از نگاه قرآن و حدیث»

کتاب «زندگی دوزخیان» برگرفته از «بهشت و دوزخ از نگاه قرآن و حدیث»، تألیف آیت الله محمدی ری شهری، توسط انتشارات دارالحدیث منتشر شد.

مؤلف با توجه به اهمیت موضوع بهشت و دوزخ، مستقلاً به دو بحث یاد شده می‌پردازد و در مقدمه می‌نویسد: دوزخ، بیش از آن که کیفر انسان باشد، انتخاب اوست؛ انتخابی بر پایه باطل‌گرایی و پوچ و بی‌هدف شمردن دستگاه آفرینش.

«رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ؛ خدای ما! اینها را بیهوده نیافریدی! تو منزهی! ما را از عذاب آتش، حفظ فرما!».

با هدف آشنایی عمیق‌تر خوانندگان گرامی با زندگی انسان در جهان آخرت، کتابی در سال ۱۳۸۹ ش با عنوان «بهشت و دوزخ از نگاه قرآن و حدیث» تقدیم شد. مفضل و مبسوط بودن کتاب، زمینه ارائه دو گزیده از دو

بخش یاد شده، به صورت دو کتاب همراه و مستقل از یکدیگر فراهم آورد. به دنبال انتشار گزیده بخش نخست با عنوان «زندگی بهشتیان»، هم‌اکنون گزیده بخش دوم نیز با نام «زندگی دوزخیان» فراهم آمده است. کتاب «زندگی دوزخیان» با شمارگان هزار، قیمت ۵۵۰۰، توسط سازمان چاپ و نشر دارالحدیث منتشر شده است.

کتاب‌های تجدید چاپ شده در آبان و آذر ۱۳۹۴

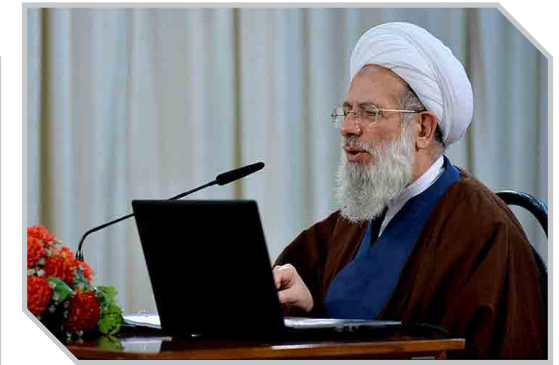
۱. **بازشناسی منابع اصلی رجال شیعه**، محمدکاظم رحمان ستایش و محمدرضا جدیدی نژاد، چاپ دوم، ۱۳۹۴ ش، وزیری، ۵۶۸ ص، فارسی.
۲. **تبلیغ بر پایه قرآن، حدیث و تاریخ**، محمد محمدی ری شهری، با همکاری سید حمید حسینی، ترجمه: علی نصیری، قم: دارالحدیث، چاپ هفتم، ۱۳۹۴ ش، وزیری، ۴۹۱ ص، عربی - فارسی.
۳. **تحکیم خانواده از نگاه قرآن و حدیث**، محمد محمدی ری شهری، قم: دارالحدیث، چاپ پنجم، ۱۳۹۴ ش، رقی، ۳۴۴ ص، فارسی؛
۴. **تحکیم خانواده از نگاه قرآن و حدیث**، محمد محمدی ری شهری، با همکاری عباس پسندیده، ترجمه: حمیدرضا شیخی، قم: دارالحدیث، چاپ سیزدهم، ۱۳۹۴ ش، وزیری، ۵۲۰ ص، عربی - فارسی.
۵. **تربیت جنسی (مبانی، اصول و روش‌ها از منظر قرآن و حدیث)**، علی نقی فقیهی، چاپ یازدهم، ۱۳۹۴ ش، وزیری، ۴۵۶ ص، فارسی.
۶. **جرعه ای از زمزم عرفان**، محمد محمدی ری شهری، قم: دارالحدیث، چاپ چهارم، ۱۳۹۴ ش، رقی، ۳۱۲ ص، فارسی؛
۷. **الحوار بین الحضارات فی الكتاب و السنة**، محمد محمدی ری شهری، قم: دارالحدیث، چاپ دوم، ۱۳۹۴ ش، وزیری، ۲۱۶ ص، عربی.
۸. **دانش نامه احادیث پزشکی**، محمد محمدی ری شهری، با همکاری مرتضی خوش نصیب و محمدتقی سبحانی نیا و رسول افقی و احمد سعادت فر، ترجمه: حسین صابری، قم: دارالحدیث، چاپ نوزدهم، ۱۳۹۴ ش، وزیری، عربی - فارسی.
۹. **زمزم عرفان: یادنامه فقیه عارف**، حضرت آیه الله محمدتقی بهجت، محمد محمدی ری شهری، قم: دارالحدیث، چاپ دهم، ۱۳۹۴ ش، رقی، ۵۷۰ ص، فارسی؛
۱۰. **سعادت و شادکامی (درآمدی بر سعادت‌مندی از دیدگاه اسلام با رویکرد روان‌شناسی مثبت‌گرا)**، حمزه عبدی، چاپ دوم، ۱۳۹۴ ش، رقی، ۱۱۲ ص، فارسی.
۱۱. **علم و حکمت در قرآن و حدیث**، محمد محمدی ری شهری، با همکاری رضا برنجکار، ترجمه: عبدالهادی مسعودی، قم: دارالحدیث، چاپ پنجم، ۱۳۹۴ ش، وزیری، ۲ ج، عربی - فارسی؛
۱۲. **گزیده «اهل بیت: در قرآن و حدیث»**، محمد محمدی ری شهری، قم: دارالحدیث، چاپ دوم، ۱۳۹۴ ش، وزیری، ۳۷۰ ص، عربی - فارسی؛
۱۳. **گزیده شناخت نامه قرآن بر پایه قرآن و حدیث**، محمد محمدی ری شهری، قم: دارالحدیث، چاپ دوم، ۱۳۹۴ ش، وزیری، ۵۹۶ ص، فارسی؛
۱۴. **مبانی حجیت آرای رجالی**، سیف الله صرامی، چاپ پنجم، ۱۳۹۴ ش، وزیری، ۲۵۵ ص، فارسی.
۱۵. **المواعظ العددیة (نصایح شمارشی)**، آیت الله علی مشکینی، ترجمه و تحقیق: سید مرتضی موسوی قافله باشی، قم: دارالحدیث، چاپ دوم، ۱۳۹۴ ش، وزیری، ۳ ج، فارسی.

رونمایی از کتاب سیره پیامبر خاتم با حضور ریاست محترم جمهوری

گزارش تصویری

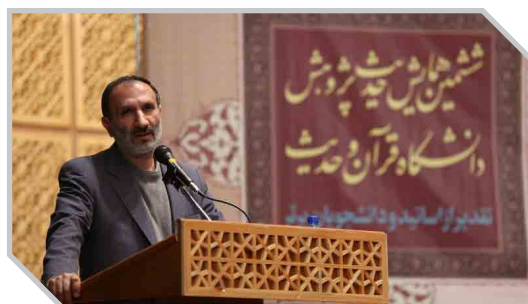
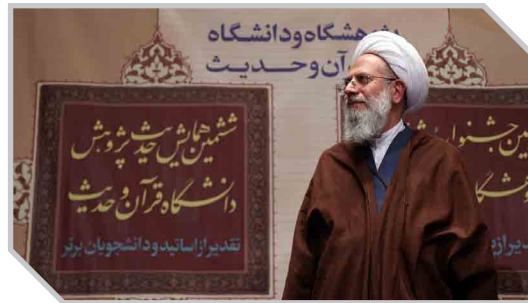
جلسه درس تفسیر قرآن آیت الله ری شهری

نشست علمی «رابطه علم مدیریت و حدیث»

سومین جشنواره پژوهشی پژوهشگاه قرآن و حدیث و ششمین همایش حدیث پژوهش دانشگاه قرآن و حدیث

دیدار جمعی از مسولان عقیدتی سیاسی نیروی انتظامی با تولیت محترم

نونهالان عزادار مرکز آموزش قرآن در آئین شهادت حضرت رقیه علیها السلام

مراسم سوگواری و قرائت زیارت حضرت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله از راه بعید

سومین جلسه هم اندیشی جوامع قرآنی پیشکسوتان نیروهای مسلح

آستان سیدالکریم السَّلَامُ عَلَيْهِ

از نشانه‌های ایمان مستحکم این است که انسان تحت تأثیر جنگ روانی دشمن قرار نمی‌گیرد

آیت الله محمدی ری‌شهری در جمع فرماندهان، مسئولان و اعضای سپاه حضرت سیدالشهداء علیه السلام در ادامهٔ مبحث شرح دعای مکارم اخلاق و درخصوص فراز «و بلغ بایمانی أكمل الایمان»، از این دعای نورانی از «صحیفه سجادیه» گفت: از جمله نشانه‌های کمال ایمان در احادیث، کمال اخلاص است؛ یعنی هرچه ایمان انسان بیشتر شود، خلوص نیت او بیشتر می‌شود و در روایتی که از رسول اکرم صلی الله علیه و آله نقل شده آمده: از علائم تکمیل ایمان، این است که انسان، بخشیدن و نبخشیدن، دوستی و دشمنی‌اش و حتی ازدواجش برای خدا باشد.

همیشگی به تقویت ایمان و مصون نبودن هیچ فردی از خطا و انحراف در مسیر بندگی است. آیت الله محمدی ری‌شهری گفت: هرکس در هرکار و مسئولیتی که هست باید ببیند، چه میزان از کارها و امور زندگی‌اش صرفاً برای رضایت خداوند انجام می‌شود و بر همین اساس می‌تواند میزان توفیق خود را

شایسته به کار گرفته شوند، بسیاری از مشکلات جامعه مرتفع خواهند شد. رئیس دانشگاه قرآن و حدیث اظهار داشت: دومین نشانهٔ کمال ایمان، این است که انسان مؤمن، از ملامت ملامت‌کنندگان باکی ندارد. در روایتی از رسول اکرم صلی الله علیه و آله آمده است که خصلت‌هایی است که هرکس از آن برخوردار باشد، ایمانش کامل است و نخستین نشانه‌اش بعد از اخلاص، این است که او از سرزنش سرزنش‌کنندگان نمی‌هراسد و تحت تأثیر جنگ روانی دشمن قرار نمی‌گیرد و در مسیر خود، ثابت و استوار است. تولیت آستان مقدس حضرت

تولیت آستان مقدس حضرت عبدالعظیم الحسنی علیه السلام افزود: همه باید تلاش کنیم، باورهای دینی خود را تقویت نماییم؛ زیرا ایمانی که مستحکم نباشد، در معرض زوال است و در فرمایش اخیر رهبر معظم انقلاب در هفتهٔ بسیج نیز تعبیر ارزنده‌ای مطرح شد که باید به آنها توجه ویژه‌ای داشته باشیم و آن، نیاز

در تکمیل ایمان درونی خود بیازماید. تولیت آستان مقدس حضرت عبدالعظیم الحسنی علیه السلام با استناد به روایتی از رسول اکرم صلی الله علیه و آله گفت: اگر فردی به کار و مسئولیتی گماشته شود که برای آن کار، فرد متعهدتر و متخصص‌تری وجود داشته باشد و گمارنده بر این موضوع علم داشته باشد، او به خدا و رسولش خیانت کرده است؛ زیرا در همهٔ کارها اگر افراد

عبدالعظیم الحسنی علیه السلام در ادامه به سومین نشانهٔ تکمیل ایمان بر پایهٔ احادیث اشاره کرد و گفت: سومین نشانهٔ تکمیل ایمان، این است که انسان، بین امر دنیا و آخرت، آخرت را انتخاب کند؛ زیرا کسی که در زندگی خدامحور است و تصمیم جدی دارد که در زندگی، خدا را انتخاب کند، همیشه در دوره‌های دنیا و آخرت، آخرت را بر دنیا ترجیح می‌دهد.

دروغگویی، کاربردی‌ترین ابزار اضلال

آیت الله محمدی ری‌شهری در جلسهٔ تفسیر قرآن گفت: اولین ابزار اضلال جن و انس و کاربردی‌ترین آن، «دروغگویی» است. در روایات اهل بیت علیهم السلام نیز از دورغ به عنوان کلید همهٔ شرها یاد شده است. آیت الله محمدی ری‌شهری گفت:

مسلمانان در نمازهای پنج‌گانه از خداوند سبحان می‌خواهند که آنها را از جمله گم‌راهان قرار ندهند. این مفسر قرآن افزود: نخستین گام در جهت پیشگیری از افتادن در دام گم‌راهان، آشنایی با شیوه‌های اضلال و اقواگری است. آیت الله محمدی

ری‌شهری افزود: شیوهٔ اضلال را می‌توان در دو دستهٔ اضلال «جن» و «انس» تقسیم‌بندی کنیم. اغواگری شیاطین در گم‌راهی انسان این گونه است که شیاطین، زشتی‌ها را در برابر چشم انسان، زیبا نشان می‌دهند و انسان تصور می‌کند

که گناه، زیباست.

ایشان افزود: امام زین العابدین علیه السلام می فرماید: «اگر کسی از خداوند، نافرمانی نکند، هیچ گاه از صراط مستقیم، گمراه نمی شود». شیطان همواره باطل را حق جلوه می دهد. البته این نکته را در نظر داشته باشید که شیوه گمراهی کشاندن انسان ها توسط شیاطین، گونه های مختلفی دارد. من را یک گونه، بازاریان و سیاسیون را به گونه ای دیگر گمراه می کند. اگر این گونه نبود و بر باطل لباس حق نمی پوشاند، کسی گمراه نمی شد. این، شیوه کلی اضلال است. در قرآن، اولین ابزار اضلال جن و انس، «دروغ» است. بهترین «دروغی» ترین ابزار اضلال بیت علیه السلام نیز از دروغ به عنوان کلید همه شرها یاد شده است.

رئیس دانشگاه قرآن و حدیث، وعده های دروغ را یکی از ابزارهای شیاطین خواند و افزود: اولین فریب کاری شیاطین، که قرآن به تفصیل آن را نقل می کند و هشدار می دهد، دوری کردن از وعده های شیاطین است. خداوند در قرآن نقل

می کند: مبادا مانند جد خود «آدم» و حوا» فریب بخورید. بعد از این که شیطان از سجده کردن سرپیچی کرد، تصمیم گرفت آدم و فرزندانش را فریب بدهد.

این مفسر قرآن گفت: شیطان، آدم و حوا را وسوسه کرد و به آنها گفت: خداوند به شما نگفته است که از میوه این درخت نخورید. اگر از میوه این شجره بخورید، هیچ گاه نخواهید مُرد. خاصیت این شجره این است که یا به فرشته تبدیل می شوید یا عمرتان جاوید خواهد شد و برای این که این گناه را نزد آنها زیبا جلوه بدهد، چند دروغ گفت: ۱. خدا شما را از خوردن میوه این درخت منع نکرد؛ ۲. شجره ممنوعه، عمر جاویدان برای شما به ارمغان خواهد آورد و یا شما را فرشته خواهد کرد؛ ۳. من خیر شما را می خواهم. شیطان، آن دو را وسوسه کرد تا آنچه را از عورت هایشان برایشان پوشیده مانده بود، برای آنان نمایان گرداند و گفت پروردگارتان شما را از این درخت منع نکرد جز برای آن که مبادا دو فرشته گردید یا از زمره جاودانان شوید» (اعراف/۲۰).

آیت الله ری شهری از این آیه، چند

نکته استنباط کرد و گفت: قسم دروغ، کار شیاطین است. اولین کسی که قسم دروغ بر زبان آورد، شیطان بود و کسی که قسم دروغ می خورد، کار شیاطینی می کند. بسیاری از فریب کارها با قسم دروغ، کار خود را پیش می برند.

این مفسر قرآن گفت: نکته دیگر این است که دشمن برای فریب، همیشه خود را دوست جلوه می دهد و وعده آینده خوب می دهد تمام این دخترهایی که به دام سوداگران مرگ افتادند، همه با وعده های دروغ گمراه شدند و به حالی گرفتار شدند که برگشتی ندارد.

آیت الله ری شهری با اشاره به این که همه انسان ها در معرض لغزش و گناه هستند، گفت: قرآن هشدار می دهد که همه انسان ها در این معرض لغزش هستند مگر کسی که خدا او را نگه دارد. خداوند می فرماید: «اگر می خواهید از کبر شیاطین در امان باشید، به خدا تمسک بجویید». با خدا، قرآن و دعا ارتباط خود را محکم کنید، در این صورت، شیطان زورش به شما نخواهد رسید و وعده های شیاطین، شما را فریب نخواهد داد.

دسته بندی آیات قرآنی مرتبط با شیوه های اضلال

جامع این جمله نورانی قابل توجه است، شیوه های اضلال است که برای همگان لازم و ضروری است. وی افزود: توضیح دادیم که خطرناک ترین اقشار گمراه، عبارت اند از: ابلیس و سپاهیان او، رهبران فاسد سیاسی و دینی و در یک جمله،

دویست و هفتاد و چهارمین جلسه تفسیر آیت الله محمد محمدی ری شهری، در حوزه علمیه شهرری برگزار شد. آیت الله ری شهری در ابتدای این جلسه در تبیین عبارت «وَالصَّالِينَ»، گفت: یکی از مباحث بسیار مهمی که برای تبیین کامل و

شیاطین جن و انس، «دروغ» است. بهترین «دروغی» ترین ابزار اضلال بیت علیه السلام نیز از دروغ به عنوان کلید همه شرها یاد شده است. رئیس دانشگاه قرآن و حدیث، وعده های دروغ را یکی از ابزارهای شیاطین خواند و افزود: اولین فریب کاری شیاطین، که قرآن به تفصیل آن را نقل می کند و هشدار می دهد، دوری کردن از وعده های شیاطین است. خداوند در قرآن نقل

شیوه های اضلال در واقع همان ابزارهای جنگ نرم است که در فرمایش های رهبر معظم انقلاب مطرح شده است. باید بدانیم شیاطین جن و انس برای این که انسان را اغوا کنند و جامعه را در مسیری قرار دهند که خودشان می خواهند، چه شیوه ها و ابزارهایی را مورد استفاده قرار می دهند.

وی گفت: آیاتی را که شیوه اضلال در آنها بیان شده، می توان به دو دسته تقسیم کرد: دسته اول، آیاتی که شیوه اضلال به صورت سربسته در آنها بیان شده و مصادیق و ابزار در آنها نیامده است؛ دسته دوم، آیاتی که در آنها ابزار اغواگری شیاطین، که همان ابزار جنگ نرم دشمن هستند، بیان شده اند.

آیت الله ری شهری به بیان مثال هایی برای دسته بندی یاد شده پرداخت و گفت: مثال برای دسته اول، آیه چهارده سوره محمد صلی الله علیه و آله است: «أَفَمَنْ كَانَ عَلَىٰ يَتِيمَةٍ مِّن رَّبِّهِ كَمَنْ زَيْنَ لَهُ سُوءَ عَمَلِهِ وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ؛ آیا کسی که دلیل روشنی از سوی پروردگارش دارد همانند کسی است که زشتی های اعمالش در نظرش آراسته شده و از هوای نفسشان پیروی می کند؟». این یکی از آیات است که می فرماید مردم، دو دسته هستند: دسته اول بر اساس دلیل و برهان در زندگی حرکت می کنند و دسته دیگر، بر اساس منطق تصمیم گیری نمی کنند؛ بلکه دنبال هوس هستند. وقتی کسی دنبال هوس رفت، مجازاتش این است که کار بدش در نظرش زینت داده می شود؛ ولی به نظرش زیبا

می آید. وی اظهار کرد: دسته دوم، آیاتی هستند که شیطان را آرایشگر زشتی ها معرفی می کنند، مثل آیه ۳۹ سوره حجر: «قَالَ رَبِّ بِمَا أَغْوَيْتَنِي لَأُزَيِّنَنَّ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَلَأُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ؛ [شیطان] گفت: پروردگارا! حالا که مرا گمراه کردی، من هم کارهای بد را در نظر آنها بزرگ می کنم و با این روش، همه را گمراه می کنم». اکثریت هم در این دام افتادند. شیطان کاری کرد که بدی ها را خوب بینند و باطل را حق بینند و به همین جهت، گمراه شوند. این مفسر قرآن بیان کرد: شماری از آیات بیان کرده اند که زینت دهنده، شیطان است، ولی نکته قابل توجه این است که در دو آیه از آیات قرآن، خدا به عنوان آرایشگر اعمال زشت معرفی شده است، مثل آیه ۴ از سوره نمل: «إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ زَيَّنَّا لَهُمْ أَعْمَالَهُمْ فَهُمْ يَعْمَهُونَ؛ کسانی که به جهان آخرت ایمان ندارند، کارهای باطل آنان را برایشان آرایش می کنیم. پس آنها سرگشته می شوند». یا در آیه

۱۰۸ سوره انعام می فرماید: «وَلَا تَسُبُّوا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِن دُونِ اللَّهِ فَيَسُبُّوا اللَّهَ عَدْوًا بِغَيْرِ عِلْمٍ كَذَلِكَ زَيَّنَّا لِكُلِّ أُمَّةٍ عَمَلَهُمْ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ مَرْجِعُهُمْ فَيُنَبِّئُهُم بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ». به خدایان مشرکان بد نگویید؛ چون شما به بت ها فحش می دهید، آنها به خدا فحش می دهند. رهنمود بزرگی است: مقدسات دیگران را مورد حمله قرار ندهید. در این آیه، آراستن اعمال بد، به خدا نسبت داده شده؛ اما در آیات قبلی، به شیطان نسبت داده می شد. جمع این دو یعنی چه؟ پاسخ این سؤال این است که انتساب کارهای زشت به خدا به این معناست که همه پدیده ها حتی پدیده هایی که به سوء اختیار انسان مرتبط می شوند، در نهایت، به مسبب الاسباب بر می گردند. چون خدا به انسان اراده داده است، انسان از اختیار خود سوء استفاده کرده است. چه کسی به انسان اجازه داده که اختیار داشته باشد؟ مَلَك، مجبور است؛ اما انسان، مختار است. آیت الله ری شهری در مورد دلیل این

که انسان از کار بد خوشش می‌آید، گفت: این وضعیت یا در اثر تکرار کار بد است و یا در اثر القائنات شیطان و یا هر دو؛ ولی در هر حال، سوء اختیار است، یعنی انتخاب خود انسان،

عامل اصلی است. اراده انسان را خدا به انسان داده است. در واقع، همه پدیده‌ها در نهایت به مسبب‌الاسباب نسبت داده می‌شوند. کار بد مخلوقی خداست، اما منصوب به خدا نیست.

رهبران فاسد دینی، خطرناک‌ترین گروه گمراهان

آیت الله محمدی ری‌شهری، در جلسه تفسیر قرآن که در حوزه علمیه آستان مقدس برگزار شد، در ادامه بحث‌های پیشین که به تفسیر سوره حمد اختصاص داشت، به آیه «غیر المغضوب علیهم ولا الضالین»، (حمد/۷) اشاره کرد و

گفت: در جلسات قبل معنای ضلالت را بیان کردیم. ضلالت یعنی انحراف از راه راست زندگی و توضیح دادیم که ضلالت، دو گونه است: گاهی ابتدایی و گاهی کیفی گاهی ابتدائاً انسان، راه را نمی‌داند؛ یعنی ندای حق به گوش او نرسیده و پیام خداوند متعال به او منتقل نشده است. نوع دیگر این

که پیام خداوند به او منتقل شده و راه به او نشان داده شده، ولی مخالفت کرده است. وقتی کسی با راه‌نمایی الهی مخالفت می‌کند، مشمول ضلالت کیفی می‌شود؛ یعنی خداوند او را گمراه می‌کند.

این مفسر قرآن با اشاره به خطرناک‌ترین گمراهان، گفت: خطرناک‌ترین گمراهان، آن کسانی هستند که هم خودشان گمراهند و

هم دیگران را گمراه می‌کنند. اینها چند طائفه هستند: طائفه اول، ابلیس است که نام خاص شیطان جن است. طائفه دوم، رهبران فاسد سیاسی

شویه کلی شیاطین انس و جن برای گمراه کردن، آرایش کردن کارهای زشت است. قرآن کریم نه تنها این شیوه کلی را بیان کرده، بلکه ابزارهای آن را هم گفته است.

ظاهر می‌شود: «وَبَرَزُوا لِلَّهِ جَمِيعًا فَقَالَ الضُّعَفَاءُ لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا فَهَلْ أَنْتُمْ مُغْنُونَ عَنَّا مِنْ عَذَابِ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ قَالُوا لَوْ هَدَانَا اللَّهُ لَهَدَيْنَاكُمْ سَوَاءَ عَلَيْنَا أَجْرَعْنَا أَمْ صَبَرْنَا مَا لَنَا مِنْ مَّحِيصٍ» (ابراهیم/۲۱). آیه مذکور نشان می‌دهد هر کس در زندگی

باید مراقب باشد که دنبال چه کسی می‌رود و به چه کسی رأی می‌دهد. اگر کسی کورکورانه تبعیت کرد، این آیه در موردش صادق است. قرآن می‌گوید: عقل محور باش. در چند آیه قرآن، این

تخاصم اهل نار و دعوی گمراهان و رهبران گمراه‌کننده آمده است: «وَإِذْ يَتَحَاجُّونَ فِي النَّارِ فَيَقُولُ الضُّعَفَاءُ لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا فَهَلْ أَنْتُمْ مُغْنُونَ عَنَّا نَصِيبًا مِنَ النَّارِ» (غافر/۴۷). توجه به این صحنه‌ای که خداوند بیان می‌فرماید، آموزنده است. یکی از عذاب‌های اهل جهنم، این است که با هم دعوا می‌کنند.

آیت الله محمدی ری‌شهری عنوان کرد: سومین دسته از کسانی که برای جامعه خیلی خطرناک‌اند، «رهبران فاسد دینی» هستند. آیات فراوانی در این زمینه نسبت به رهبران دینی

فاسد، هشدار داده است. لغزش انسان‌های عالم، مثل شکستگی کشتی می‌ماند که هم خودش غرق

می‌شود و هم دیگران را غرق می‌کند. آیاتی که در این باره نازل شده‌اند، بیشتر در مورد عالمان فاسد یهود و نصاری هستند: «إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ الْكِتَابِ وَيَشْتَرُونَ بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا أُولَئِكَ مَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ إِلَّا النَّارَ وَلَا يَكْلِمُهُمُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ * أُولَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُوا الضَّلَاةَ بِالْهُدَى وَالْعَذَابَ بِالْمَغْفِرَةِ فَمَا أَصْبَرَهُمْ عَلَى النَّارِ» (بقره

/۱۷۴، ۱۷۵). عده‌ای از علمای اهل کتاب بودند که آنچه را که خداوند از آیات الهی نازل کرده است، کتمان می‌کردند، حقایقی را به خاطر منافع مادی و به این دلیل که موقعیتشان را از دست ندهند، کتمان می‌کردند. خداوند می‌فرماید: این ثمنی را که در برابر کتمان حقایق می‌گیرند، در واقع، آتشی است که می‌خورند. یکی از عذاب‌های قیامت، عذاب روحی

است. خداوند به آنها اعتنا نمی‌کند. هدایت را داده‌اند و ضلالت را گرفته‌اند. این مفسر قرآن اظهار کرد: پول، بیماری دین است. عالم، پزشک دین است. پس اگر عالم، پول پرست است. این عالم، شما را گمراه می‌کند. امام علی علیه السلام فرموده است: بهترین مردم بعد از ائمه هدی علیهم السلام علما هستند. این نکته‌ای قرآنی است که باید برای مردم تبیین شود.

روحانیت باید از طریق رفتار و منش، مبلغ اسلام و انقلاب و ولایت فقیه باشد

تولیت آستان مقدس حضرت عبدالعظیم الحسنی علیه السلام گفت: روحانیت به عنوان الگو و تجسم ایمان در میان مردم شناخته می‌شود، از این رو باید از طریق رفتار، منش و سیره زندگی، مبلغ اسلام و انقلاب و ولایت فقیه باشد.

آیت الله محمدی ری‌شهری، در دیدار جمعی از روحانیون عقیدتی-سیاسی ناحیه انتظامی تهران بزرگ، با بیان این نکته که وجود عقیدتی و سیاسی در نیروهای مسلح پدیده‌ای مختص به جمهوری اسلامی است که در هیچ نظام دیگری وجود نداشته و ندارد گفت: حکمت شکل‌گیری عقیدتی و سیاسی، تحکیم مبانی اعتقادی و انتقال آموزه‌های سیاسی اسلام به نیروهای مسلح است.

رئیس مؤسسه علمی-فرهنگی دارالحدیث اظهار داشت: نخستین نکته‌ای که برای روحانیت در این سنگر باید مورد توجه قرار بگیرد، راه‌های تقویت ایمان و اعتقاد در نیروهای مسلح و توجه به این پرسش است که

چگونه می‌توان اعتقادات نیروهای مسلح را تقویت و تحکیم کرد؟

آیت الله محمدی ری‌شهری در خصوص تقویت اعتقادات و ایمان نیروهای مسلح، ضمن بیان این که اجرای برنامه‌های جاری فرهنگی و عقیدتی مثل برگزاری کلاس‌های اعتقادی و امام‌شناسی و امثال آن، خوب و لازم است و اما کافی نیست، افزود: آنچه بیش از کلاس‌های اعتقادی و اخلاقی برای نیروهای مسلح مؤثر است، روش و منش و برخوردهای روحانیون و مسئولان عقیدتی و سیاسی در جامعه و با دیگران است.

رئیس دانشگاه قرآن و حدیث با استناد به روایتی از امام رضا علیه السلام گفت: کسی که می‌خواهد امام دیگران باشد، باید ابتدا نفس خودش را تعلیم دهد و قبل از تبلیغ زبانی، با رفتار خود درس آموز دیگران باشد.

تولیت آستان مقدس حضرت عبدالعظیم الحسنی علیه السلام اظهار داشت: نکته دیگری که در کارهای فرهنگی در سطح جامعه مهم است، این است که

در کارهای فرهنگی نباید از ابتدا توقع حداکثری از افراد داشته باشیم؛ بلکه باید تلاش کنیم افراد متمایل به نظام و انقلاب را جذب کنیم.

رئیس مؤسسه علمی-فرهنگی دارالحدیث همچنین با بیان این که در نیروهای مسلح ممکن است حساسیت بیشتری در این خصوص وجود داشته باشد افزود: در این که افراد نسبت به اسلام و انقلاب علاقه پیدا کنند و یا از اسلام و انقلاب دل‌زده شوند، رفتار و برخورد روحانیون خیلی مؤثر است؛ زیرا حتی یک رفتار نامناسب گاه می‌تواند تأثیرات بسیار بدی به همراه داشته باشد و عکس آن، یک رفتار خوب و حُسن معاشرت، موجب بیشتر علاقه‌مند شدن به اسلام و ارزش‌های اسلامی شود.

رئیس دانشگاه قرآن و حدیث گفت: راز و رمزی که همه پیامبران و خصوصاً پیامبر ما از آن بهره می‌گرفتند، تبلیغ عملی است؛ زیرا تبلیغ زبانی در صورتی تأثیر خواهد داشت که تبلیغ عملی نیز صورت گرفته باشد.

تولیت آستان مقدس حضرت عبدالعظیم الحسنی علیه السلام همچنین در خصوص اهمیت آموزه‌های سیاسی در کنار آموزه‌های عقیدتی گفت: نیروهای مسلح باید حقیقتاً سیاستمدان باشند، نه

این که اهل بازی‌های حزبی و سیاسی بوده و وارد جریانات سیاسی شوند. آیت الله محمدی ری شهری گفت: نظام اسلامی، یک نظام سیاسی است و اگر کسی بخواهد از نظام اسلامی

دفاع کند باید با مسائل سیاسی اسلام، آشنا باشد؛ زیرا کسی که با آموزه‌های سیاسی اسلام و در رأس آنها با مسئله ولایت فقیه آشنا تر باشد، در عرصه دفاع از کشور هم مؤثرتر و موفق تر خواهد بود.

فسق، کفر، اسراف و ظلم، از عوامل اضلال کیفری در قرآن

آیت الله محمدی ری شهری، در جلسه تفسیر قرآن اظهار کرد: بحث ما در مهم ترین عوامل اختیاری گمراهی یا ضلالت کیفری بود. این دعا که می‌گوییم: خدایا! ما را از «المعضوب علیهم» و «الصّالین» قرار نده، در صورتی مستجاب می‌شود که ما خودمان راهی را که به گمراهی منتهی می‌شود، در زندگی انتخاب نکنیم. اگر

است در عقاید، در اخلاق و در علم، نسبت به خود و دیگران. ظلم، معانی متعددی دارد که از خطرناک ترین عوامل، اضلال کیفری است.

یُضِلُّ اللَّهُ مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ مُّرْتَابٌ»، گفت: عامل دیگر، «اسراف» است. اسراف یعنی تجاوز از حد اعتدال. حد اعتدال، همان مرز حق است. کسی که از حد اعتدال تجاوز می‌کند، مسرف می‌شود و مستحق اضلال کیفری خداوند است. به هر میزانی که انسان در زندگی اسراف کار است، به همان میزان، مستحق اضلال کیفری می‌شود.

وی دومین عامل ضلالت کیفری را «کفر» دانست و تصریح کرد: کفر یعنی پنهان کردن حق. اگر انسان، حق را شناخت، کتمان و پنهان کردنش کفر است. در سوره مبارکه غافر، آیه ۷۴ آمده: «مَنْ دُونِ اللَّهِ قَالُوا ضَلُّوا عَنَّا بَلْ لَمْ نَكُنْ نَدْعُو مِنْ قَبْلُ شَيْئًا كَذَلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ الْكَافِرِينَ»، یعنی کسانی که حق را می‌فهمند و آن را پنهان می‌کنند، مستحق اضلال کیفری می‌شوند.

تولیت آستان مقدس حضرت عبدالعظیم الحسنی علیه السلام با اشاره به آیه ۳۴ سوره غافر: «وَلَقَدْ جَاءَكُمْ يُوسُفُ مِنْ قَبْلِ الْبَيِّنَاتِ فَمَا زُلْتُمْ فِي شَكِّ مِمَّا جَاءَكُمْ بِهِ حَتَّىٰ إِذَا هَلَكَ قُلْتُمْ لَنْ يَبْعَثَ اللَّهُ مِنْ بَعْدِهِ رَسُولًا كَذَلِكَ

این دعا مستجاب شدنی نیست. آیت الله محمدی ری شهری به عوامل اضلال کیفری انسان اشاره کرد و افزود: حال چه چیزهایی سبب اضلال کیفری می‌شود؛ سبب این می‌شود که خود خدا سبب گمراهی انسان شود. دو عامل از عوامل گمراهی را قبلاً توضیح دادیم. سومین عاملی که قرآن تصریح می‌کند و سبب می‌شود که خدا انسان را گمراه کند، یعنی نه تنها انسان از هدایت پاداشی الهی برخوردار نخواهد شد، بلکه سبب می‌شود خدا انسان را گمراه کند، «ظلم» است. در لغت، ظلم به معنای این است که انسان، جایگاه واقعی امور را رعایت نکند. رعایت نکردن جایگاه واقعی امور یعنی تجاوز به حق؛ هر چه حق

داد که حق است و از آن راه منحرف شد، این شخص، دچار اضلال کیفری می‌شود.

رئیس دانشگاه قرآن و حدیث اظهار کرد: همان طور که اشاره کردیم، این چهار عاملی که مورد بحث امروز ماست (یعنی ظلم، کفر، اسراف و فسق)، در واقع، جامع ترین عوامل اضلال کیفری و اختیاری اند.

وی با اشاره به آیه ۲۳ سوره جاثیه: «أَفَرَأَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ وَأَصْلَهُ اللَّهُ عَلَىٰ عِلْمٍ وَخَتَمَ عَلَىٰ سَمْعِهِ وَقَلْبِهِ وَجَعَلَ عَلَىٰ بَصَرِهِ غِشَاوَةً فَمَنْ يَهْدِيهِ مِنْ بَعْدِ اللَّهِ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ»، گفت: این آیه، ریشه عوامل اختیاری گمراهی کیفری را به روشنی بیان می‌فرماید. اگر آن چهار آیه‌ای که اجمالاً توضیح دادیم، کنار این آیه بگذاریم، نتیجه می‌گیریم که هواپرستی، ریشه فسق، کفر، اسراف و ظلم است. وی در ادامه اظهار کرد: معنای این که خدا کسی را گمراه می‌کند،

این است که دیگر خداوند مانع نفوذ وسوسه‌های شیطان در انسان نمی‌شود و وسوسه‌های شیطان در انسان اثر می‌کند. نه تنها مانع نفوذ وسوسه‌های شیاطین انس و جن نمی‌شود، بلکه یک کار دیگر هم می‌کند: به انسان مهلت می‌دهد؛ همان آیه شریفه‌ای که حضرت زینب علیه السلام در مجلس یزید خواند: «وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّمَا نُمَلِّئُ لَهُمْ خَيْرٌ لَأَنْفُسِهِمْ إِنَّمَا نُمَلِّئُ لَهُمْ لِيَزِدُوا بُغْضًا وَإِنَّمَا وَلَهُمُ عَذَابٌ مُهِينٌ» (آل عمران / ۱۷۸). این، اضلال و مجازات خداست. انسان ظالم هر چه زودتر بمیرد، به نفعش است.

این مفسر قرآن در پایان در پاسخ به این سؤال که: «چه چیزهایی مانع ضلالت است؟» گفت: موانع ضلالت، اموری هستند که رعایت آنها سبب می‌شود انسان دچار گمراهی نشود، به همین سبب، خیلی بحث مهمی است. این قدر مهم است که در اولین

لحظاتی که انسان پا روی کره زمین گذاشت، به حضرت آدم علیه السلام و حوا دستور داده شد. در یک ره نمود کوتاه، اصلی ترین راه پیشگیری از ضلالت را بیان کرد: «قَالَ اهْبِطَا مِنْهَا جَمِيعًا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنِ اتَّبَعَ هُدَايَ فَلَا يَضِلُّ وَلَا يَشْقَى» (طه / ۱۲۳). اگر می‌خواهید گمراه نشوید، زمانی که خداوند به شما رهنمودی داد یا از طرف عقل یا پیامبر نشانه‌ای برایتان می‌فرستد، اگر حرف خدا را گوش دادید، دستتان را می‌گیرد و بهترین زندگی را در دنیا و آخرت خواهد داشت. هر کس از راه‌نمایی خداوند استفاده کند، نه گمراه می‌شود و نه بدبخت. اولین سخن خداوند متعال و همه انبیا این است که ببین عقلت چه می‌گوید. اولین مانع ضلالت، این است که انسان، عقل خود را به کار گیرد.

برگزاری چهارمین دوره مسابقات قرآنی ویژه خادمان آستان مقدس

حضرت عبدالعظیم الحسنی علیه السلام

چهارمین دوره مسابقات قرآنی «السابقون» ویژه خادمان آستان مقدس حضرت عبدالعظیم الحسنی علیه السلام و خانواده‌های آنان برگزار شد.

در این دوره از مسابقات که در رشته‌های حفظ موضوعی، حفظ یک و سه جزء، قرائت ترتیل و مفاهیم، ویژه پرسنل،

همسران و فرزندان بالای هجده سال و حفظ پانزده سوره و ۲۵ سوره آخر قرآن کریم، حفظ یک جزء، قرائت هم به رقابت پرداختند.

در مراسم اختتامیه این دوره از مسابقات که در تالار شیخ صدوق علیه السلام برگزار شد، از نفرات برتر، با هدایای هدایای متبرکه، تجلیل به عمل آمد.

خداوند تمام رهنمودها را در کلمه «حق» خلاصه کرده است

آیت الله محمدی ری شهری، در جلسه تفسیر قرآن کریم با بیان این که در جلسات گذشته، بحث در مورد تفسیر جمله «وَلَا الضَّالِّينَ»، (حمد/ ۷) بود، گفت: به این جا رسیدیم که موانع ضلالت چیست؟ چه چیزهایی مانع می شوند که انسان، راه خدا را گم نکند؟ پاسخ به این سؤال، یک جمله است و آن، «پیروی کردن از عقل» است؛ پاسخی که قرآن و اهل بیت (ع) به این سؤال می دهند که «چه کنیم راه درست زندگی را گم نکنیم؟»، این است که اگر می خواهی راه خدا را گم نکنی، گوش به حرف عقلت بده؛ سایر رهنمودهای قرآن و اهل بیت (ع)، ریشه در همین پاسخ دارد و مصادیق این پاسخ هستند.

وی افزود: دومین مانع گمراهی، «پیروی از علم» است. یکی از مصادیق روشن و برتر رهنمود عقل، این است که اگر می خواهی گمراه نشوی و راه خدا را گم نکنی، تا نسبت به چیزی یقین پیدا نکردی، انجام نده. حتماً وقتی می خواهی کاری انجام بدهی، ببین علم چه می گوید؟ آیات قرآن، مکرر روی این نکته تأکید کرده است که یکی از علل اساسی گمراهی مردم، این است که دنبال حدس و گمان می روند و سعی نمی کنند نسبت به چیزی یقین پیدا کنند: «وَأِنَّ كَثِيرًا لَّيُضِلُّونَ بِأَهْوَائِهِمْ بَغَيْرِ عِلْمٍ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِالْمُعْتَدِينَ» (انعام/ ۱۱۹)، بسیاری از مردم با هوس های خودشان گمراه می کنند بدون این که بدانند آن کاری که می کنند، درست است.

این مفسر قرآن با اشاره به آیه ۲۹ سوره روم: «بَلِ اتَّبَعَ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَهْوَاءَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ فَمَنْ يَهْدِي مَنْ أَضَلَّ اللَّهُ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ»، گفت: کسانی که ظالم هستند، دنبال هوسشان می روند بدون این که بدانند آن چیزی که دلشان می خواهد، درست است یا درست نیست؟ این فرد، دچار ضلالت کیفی می شود. حتی حاضر است برای کارهای لغو و بیهوده ای که مایل است انجام بدهد هزینه کند تا مردم منحرف شوند:

تولیت آستان مقدس حضرت عبدالعظیم الحسنی (ع) عنوان کرد: آیه ۱۱۶ سوره انعام: «وَأَنْ تُطِغَ أَكْثَرُ مَنْ فِي الْأَرْضِ بِيُضْلُوكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ» نکته جالبی را مطرح می کند و در باره علت گمراهی بیشتر مردم است. اگر دنبال اکثر کسانی که در زمین زندگی می کنند بروی، از راه خدا گمراه می شوی؛ چون بیشتر مردم دنبال یقین نیستند، دنبال این هستند که گمانشان چه می گوید، اینها تخمین می زنند و گزافه گویی می کنند.

آیت الله ری شهری عنوان کرد: کفر، معانی گوناگونی دارد: کفر یا انکاری است، یا جهلی و یا علمی. اگر انسان از حقیقتی اطلاع ندارد، توقف کند و اظهار نظر نکند، گمراه نمی شود، بنابراین، اظهار نظر نکردن، مانع از گمراهی می شود.

این مفسر قرآن با تصریح این مطلب که سومین چیزی که مانع گمراهی انسان می شود «پیروی از حق» است، اظهار کرد: امام علی (ع) می فرماید: «حق را باید با حق شناخت نه با اشخاص». آیه ۳۲ سوره یونس: «فَمَاذَا بَعَدَ الْحَقِّ إِلَّا الضَّلَالُ فَأَنَّى تُضْرَفُونَ»، رهنمود قرآن است. اگر انسان از حق عبور کرد، گمراه است. انسان یا دنبال حق است و یا گمراه است؛ مورد سومی ندارد! تمام رهنمودها را خداوند در همین کلمه «حق» خلاصه کرده است.

وی با اشاره به چهارمین عامل پیشگیری از گمراهی (اطاعت از خداوند متعال) اظهار کرد: «قَالَ رَبِّ بِمَا أَغْوَيْتَنِي لَأُزَيِّنَنَّ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَلَا أَغْوِيَهُمْ أَجْمَعِينَ * إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمْ الْمُخْلِصِينَ * قَالَ هَذَا صِرَاطٌ عَلَيَّ مُسْتَقِيمٌ * إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ إِلَّا مَنْ اتَّبَعَكَ مِنَ الْغَاوِينَ» (حجر / ۳۹ - ۴۲)، وقتی شیطان گمراه شد، گفت: خدایا! من را گمراه کردی؛ من هم کاری می کنم که بنده هایت گمراه شوند؛ کارهای بد را در دید آنها زینت می دهم و همه شان را گمراه می کنم. فقط زورم به انسان های با اخلاص و مخلص نمی رسد. خدا فرمود: آنها بنده من هستند و به حرف من گوش می دهند؛ تو نمی توانی گمراهشان کنی. اطاعت از خدا مانع می شود که وسوسه های شیطان در انسان اثر کند.

آیت الله محمدی ری شهری گفت: در کنار این چهار عاملی که گفته شد،

پنجمین عامل «دعا» است. خدایا! دستم را بگیر که گمراه نشوم. آیه «وَلَا الضَّالِّينَ» را هر روز تکرار کن؛ نه

یک بار، چند بار تکرار کن. آیت الله بهجت می فرمود: قطره قطره هدایت خداوند باید به انسان برسد تا انسان بدانند چه بگویند و چه نکنند. هر لحظه ای که خدا انسان را رها کند در همان لحظه، انسان گمراه می شود.

نظم، محوری ترین نکته در تحقق تقواست

آیت الله محمدی ری شهری در دیدار مسئولان عقیدتی، سیاسی ناحیه انتظامی شرق استان تهران، وظایف و دایره مسئولیت های نیروی انتظامی را یکی از سنگین ترین مسئولیت های نظام مقدس جمهوری اسلامی برشمرد و گفت: مسئولیتی که نیروی

هستید که کار بس عظیمی را بر عهده دارد افزود: امیر مؤمنان در وصیت نامه شریفشان می فرمایند: «حسنین (ع)، سایر فرزندان و خانواده و هر کس را که این وصیت نامه به او می رسد، به تقوا و نظم در امور وصیت می کنم». و این، نشانگر این است که کلیدی ترین

به این مسئله تصریح دارند، نظم امام از زمان تردد، حضور در حرم مطهر و کلاس درس و سایر برنامه های ایشان قابل ملاحظه بود.

آیت الله محمدی ری شهری همچنین در خور حال مخاطب بودن و جذاب بودن را از مؤلفه های

انتظامی بردوش دارد، مسئولیتی بس مهم و ارزنده و نقش آفرین است؛ زیرا در حقیقت، ایجاد نظم در جامعه، یکی از اهداف مهم انبیای الهی است. رئیس مؤسسه علمی - فرهنگی دارالحدیث با استناد به روایتی از حضرت علی (ع) گفت: قرآن علاوه بر این که دردهای بی درمان جامعه را درمان می کند، نظم را در میان مردم برقرار می سازد. نظم دادن به جامعه، یکی از رازهای نزول قرآن است.

آیت الله محمدی ری شهری خطاب به مسئولان و اعضای عقیدتی - سیاسی ناحیه انتظامی شرق تهران با بیان این که شما در خدمت نیرویی

عنصر در تحقق تقوا تحقق نظم در زندگی فردی، خانوادگی، اجتماعی و سیاسی و سایر شئون است.

آیت الله محمدی ری شهری تصریح کرد: برای شما مسئولان عقیدتی - سیاسی، مهم ترین وظیفه است که نخست این فرهنگ را در میان خودتان حاکم کنید و سپس تلاش کنید فرهنگ نظم و انضباط را در نیرو تزریق نمایید.

تولیت آستان مقدس حضرت عبدالعظیم الحسنی (ع) بیان کرد: برای توفیق در تحقق تقوای فردی، یکی از مهم ترین توصیه ها توجه به نماز اول وقت است؛ زیرا اگر نماز با حضور قلب و در وقت خودش بجای آورده شود، با عنایات خدا، سایر کارها هم بر اساس نظم خودش انجام خواهد شد. از این رو باید فرهنگ خواندن نماز اول وقت در کشور تقویت شود.

ابراز عشق و ارادت نونهالان قرآنی به خاندان اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام

کودکان و نونهالان قرآنی مرکز آموزش قرآن کریم آستان مقدس حضرت عبدالعظیم الحسنی علیه السلام، با برپایی مراسم عزاداری کودکانه، عشق و ارادت خود را به حضرت اباعبدالله الحسین علیه السلام و به ویژه دختر سه ساله ایشان حضرت رقیه علیها السلام ابراز نمودند. در راستای آشنایی و کسب معارف اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام و تعظیم شعائر دینی، شکوفه‌های قرآنی مرکز آموزش قرآن کریم با کمک اساتید قرآنی آن مرکز، در قالب مرثیه‌سرایی و ذکر مصیبت، اقدام به برپایی مراسم عزاداری نمودند. در این مراسم، نونهالان قرآنی با ایجاد دسته عزاداری در صحن اصلی آستان مقدس، همراه با اساتید و ذاکران اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام به ابراز ارادت به خاندان نبوت علیهم السلام پرداختند. مرکز آموزش قرآن کریم آستان مقدس حضرت عبدالعظیم الحسنی علیه السلام با بیش از بیست سال سابقه فعالیت در زمینه‌های مختلف آموزش قرآن کریم، برگزاری محافل انس با قرآن و مسابقات گوناگون قرآنی، یکی از مراکز فعال و اثربخش در زمینه آموزش، نشر و توسعه مفاهیم کلام وحی با محوریت شکوفه‌ها، نوجوانان و جوانان قرآنی است.

کسب رتبه‌های برتر قرآن آموزان مرکز آموزش قرآن کریم آستان مقدس در مسابقات دارالقرآن امام علی بن ابی طالب علیه السلام

قرآن آموزان واحد خواهران مرکز آموزش قرآن کریم آستان مقدس حضرت عبدالعظیم الحسنی علیه السلام در مسابقات دارالقرآن امام علی بن ابی طالب علیه السلام موفق به کسب رتبه‌های برتر شدند. هفت نفر از دانش‌آموختگان قرآنی واحد خواهران مرکز آموزش قرآن کریم آستان مقدس در بخش‌های مختلف مسابقات استانی دارالقرآن امام علی بن ابی طالب علیه السلام در میان برترین‌های این مسابقات، حضوری چشمگیر داشتند. در این دوره از مسابقات، خانم فاطمه نیکویی، رتبه اول رشته حفظ کل، شیرین زهره‌وند، رتبه دوم رشته ترتیل، زهرا خلیلی ثمرین، رتبه دوم رشته حفظ ده جزء و خانم‌ها فاطمه صدرجهانی، مریم شعبانی، سارا دهقانی و محدثه پازوکی، به ترتیب روابط عمومی آستان مقدس حضرت عبدالعظیم الحسنی علیه السلام با تبریک موفقیت به دست آمده، توفیق بیش از پیش مریبان و قرآن آموزان مرکز آموزش قرآن کریم آستان مقدس را از درگاه خداوند بزرگ مسئلت می‌نماید.

برگزاری کارگاه تخصصی آموزش صوت و لحن تلاوت قرآن کریم در آستان مقدس حضرت عبدالعظیم الحسنی علیه السلام

کارگاه تخصصی آموزش صوت و لحن تلاوت قرآن کریم، با حضور استاد سید نصرت الله عارف حسینی در آستان مقدس حضرت عبدالعظیم الحسنی علیه السلام برگزار شد. به گزارش روابط عمومی آستان مقدس حضرت عبدالعظیم الحسنی علیه السلام، این کارگاه به همّت و مرکز آموزش قرآن کریم و با حضور قرآن آموزان، اساتید، قاریان و حافظان ممتاز در تالار شیخ صدوق علیه السلام برگزار گردید. در این جلسه، استاد عارف حسینی، به تبیین نکات مهم صداسازی، پارامترهای داوری، ارتباط بین صوت و تنفس صحیح و تکنیک‌های عملی نفس‌گیری صحیح، بهداشت صوت و پرسش و پاسخ در زمینه‌های مختلف صوت پرداخت. در ادامه این جلسه، قاری نوجوان محمداکظم محمدی و گروه همخوانی نوجوانان نیز به اجرای برنامه پرداختند که مورد توجه و تشویق حضار قرار گرفتند.

Muhaddith 64

The Newsletter of Abd al-Azim al-Hasani's Holy Shrine &
Dar al-Hadith Scientific-Cultural Institute

Vol. 7, No. 64, Nov – Dec 2015

Tel: +98 25 37176286

Fax: +98 25 37176285

P.O.Box: 37185-4156 (Qom, I.R.Iran)

آستان قدس حضرت عبدالعظیم (ع)